

**MARKER
SPAREBANK**

Årsrapport 2017

En alliansebank i **eika.**

Årsberetning for 2017

Generelt

Marker Sparebank i 2017

2017 ble også et meget godt resultatmessig år for Marker Sparebank. Resultat før skatt endte på NOK 56,8 mill. og er preget spesielt av:

- Tilfredsstillende rentenetto
- Økte provisjonsinntekter
- Lave tap

Samfunnsøkonomi og rammevilkår

Generelt om aktiviteten i norsk økonomi

Norsk økonomi vendte tilbake til normal vekst igjen i 2017, etter svak utvikling i de foregående to år, drevet av økte boliginvesteringer og god vekst i det private konsum. BNP for Fastlands-Norge økte med om lag 2% i 2017 ifølge et gjennomsnitt av prognosegivere, med en vekst i privat konsum på hele 2,5% fra året før. Boliginvesteringene økte markert, drevet av de senere års sterke prisvekst for brukte boliger.

Kredittveksten for husholdninger var på 6,4% fra november 2016 til samme måned i 2017. Husholdningenes gjeld er nå rekordstor, til tross for at boligprisene har falt tilbake. For å bremse låneveksten innførte Finanstilsynet forsommeren 2017 nye og strengere retningslinjer for forbrukslån. Boliglånsforskriften fra desember 2016 ble videreført, og bankene fikk krav om økt motsykklisk kapitalbuffer, opp fra 1,5 til 2,0%, fra januar 2018.

Hverken boligprisfall, innstramninger i boliglånsforskriften eller nye retningslinjer for forbrukslån har så langt klart å få ned gjeldsveksten merkbart.

Husholdningenes høye gjeldsbyrde var en sårbarhet i økonomien i 2017, en sårbarhet som vedvarer inn i 2018. Gjeldsbelastningen økte ytterligere gjennom året og er, gitt høy andel av boliglån med flytende rente, utsatt for endringer i rentenivået. Norske foretak økte sin gjeld med 4,9% i året til november 2017, hjulpet av en bedring i utsiktene for næringslivet.

Renteutviklingen

Norges Bank har gjennom året holdt styringsrenten uendret. Styringsrenten var ved utgangen av 2017 på 0,50%. Sentralbanken la vekt på at man bør gå varsomt frem i rentesettingen, men at en første renteheving ikke er langt unna i tid dersom norsk og internasjonal økonomi utvikler seg som forventet.

Boligprisene

2017 var året da prisene i boligmarkedene i Norge fikk et markert omslag, med en nedgang i andre halvår etter flere år med sterk prisvekst. Boligprisveksten i Oslo fikk det sterkeste omslag, men omslaget var tydelig også i våre andre storbyer. Statistisk Sentralbyrås bruktboligindeks for Norge i 4. kvartal 2017 var 4% lavere enn toppen i 1. kvartal samme år.

Sysselsetting

Arbeidsledigheten målt ved arbeidskontorene falt fra 4,4% i desember 2016 til om lag 4,0% ved utgangen av

2017. Et strammere arbeidsmarked som ikke ser ut til å ha gitt økt lønnspress dette år. For 2017 ble lønnsveksten 2,3%. Konsumprisveksten steg med normale 1,8% fra 2016 til 2017.

Kronekurs

Kronekursen svekket seg gjennom 2017 med om lag 3% målt ved den handelsveide indeks i-44. Dette til tross for at oljeprisen løftet seg fra 59 USD per fat for Brent Blend, til 62 USD i løpet av året. En endring som normalt skulle gi styrket kronekurs. Utenrikshandelen ble hjulpet av økte oljepriser, og Norge endte med et handelsoverskudd på 160 milliarder kroner for 2017, opp 12.7% fra året før.

Børsutvikling

2017 ble et godt år for Oslo Børs. Hovedindeksen steg med hele 19,1%.

Utsiktene for 2018

Ved utgangen av 2017 var utsiktene for 2018 gode for de fleste næringer utenom boligbygging hvor tidene er mere usikre enn de har vært i senere år. Konsensusestimater tilsier at vi får en vekst på om lag 2% i Fastlands-Norges BNP.

Lokale forhold

Lokale forhold

Marker Sparebank ble stiftet i 1851 og er en solid, lokal og selvstendig sparebank. Banken leverer tjenester innenfor finansiering, sparing, betalingsformidling, forsikring og pensjon. Hovedkontoret ligger på Ørje i Marker kommune med filialer i Aremark, Moss, Rakkestad og Rømskog. Disse kommunene er bankens primære markeds- og virksomhetsområde. Marker Sparebank har også en betydelig personkundeandel som er bosatt utenfor bankens primærområde.

Marker kommune består i underkant av 3600 innbyggere. Tilsvarende tall er ca. 1400 i Aremark, ca. 32.600 i Moss, ca. 8.200 i Rakkestad og i underkant av 700 i Rømskog.

Banken eier 10% av aksjene i Sparebankenes Eiendomsmegler AS (Aktiv Eiendomsmegling Askim). Selskapet driver eiendomsmegling i Indre Østfold.

Eika Alliansen

Marker Sparebank er aksjonær i Eika Gruppen AS og er en av 69 banker i Eika Alliansen. Lokalbankene, Eika Gruppen og Eika Boligkreditt utgjør Eika Alliansen. Eika Alliansen er en av Norges største finansgrupperinger, med en samlet forvaltningskapital på over 400 milliarder kroner, nær en million kunder og mer enn 3000 ansatte.

Eika Gruppen utgjør finanskonsernet i Eika Alliansen. Eika Gruppens visjon er «Vi styrker lokalbanken». Konsernets kjernevirksomhet er tjenesteleveranser til lokalbanken og lokalbankens kunder. Eika Gruppen utvikler og leverer tjenester som understøtter stabil og effektiv bankdrift, samt løsninger og kompetanse som skal sikre videre vekst og utvikling i bankene, lokalsamfunnet og ikke minst for kundene. Konkret innebærer det blant annet å levere en komplett plattform for bank- infrastruktur, inkludert IT, betalingsformidling og digitale tjenester som nett- og mobilbank. Eika Gruppen har et profesjonalisert prosjekt- og utviklingsmiljø som investerer store ressurser i utvikling av nye, digitale løsninger for lokalbankene. Produktselskapene i Eika Gruppen – Eika Forsikring, Eika Kredittbank, Eika Kapitalforvaltning og Aktiv Eiendomsmegling – leverer et bredt spekter av finansielle produkter, kommersielle løsninger og kompetansehevende tjenester. Utover disse leveransene gir Eika Gruppen alliansebankene tilgang til kompetanseutvikling med Eika Skolen, virksomhetsstyring med Eika ViS, økonomi- og regnskapstjenester

med Eika Økonomiservice og depottjenester med Eika Depotservice. I tillegg arbeider Eika Gruppen innenfor områder som kommunikasjon, marked og merkevare og næringspolitikk for å ivareta lokalbankenes næringspolitiske interesser på disse områdene.

Eika Gruppens samlede leveranser sikrer lokalbankenes konkurransedyktighet slik at de kan bygge videre på sin sterke, lokale markedsposisjon.

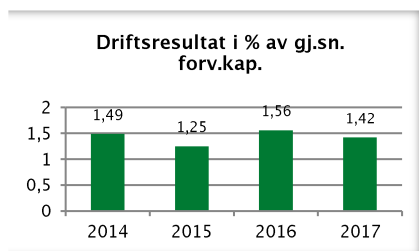
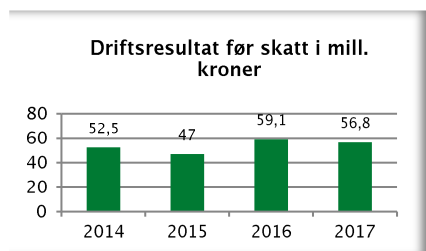
Eika Boligkreditt er et kredittforetak som er eid av 67 norske lokalbanker og OBOS. Eika Boligkreditt har som hovedformål å sikre lokalbankene tilgang til langsiktig og konkurransedyktig funding. Selskapet har konsesjon som kredittforetak og finansierer sin utlånsvirksomhet ved utstedelse av internasjonalt ratede obligasjoner med fortrinnsrett (OMF). Det innebærer at Eika Boligkreditt har mulighet til å oppta lån i det norske og internasjonale finansmarkedet, og til enhver tid søke finansiering der man oppnår markedets beste betingelser. Gjennom Eika Boligkreditt får alliansebankene dermed tilgang på svært gunstig finansiering, og kan opprettholde konkurransekraften i forhold til større norske og internasjonale banker.

Eika Boligkreditt har en forvaltningskapital på om lag 100 milliarder kroner og er følgelig en viktig bidragsyter til at kundene i lokalbankene oppnår konkurransedyktige vilkår på sine boliglån.

Resultatregnskapet

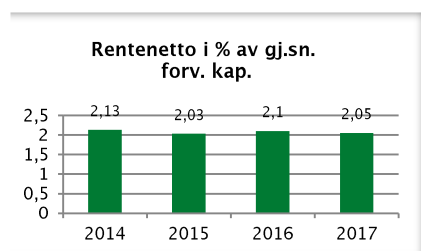
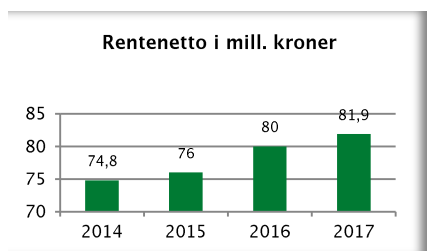
Et godt driftsresultat

Marker Sparebanks resultat av ordinær drift før skatt ble på NOK 56,8 mill. I prosent av GFK (gj.sn. forvaltningskapital) utgjør dette 1,42%. Tilsvarende tall for 2016 var NOK 59,1 mill. og 1,56%. Egenkapital avkastningen ble på 8,12% i 2017 mot 9,5% i 2016.

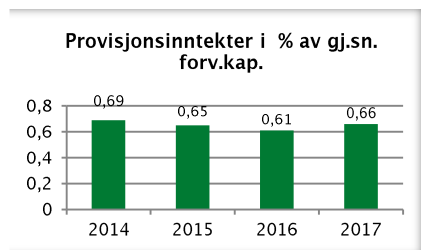
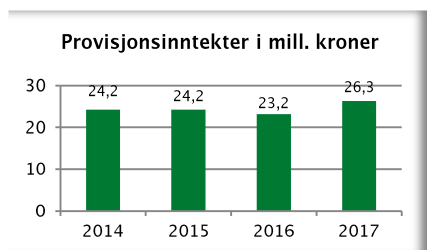
Netto renteinntekter

Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter utgjør NOK 81,9 mill. pr. 31.12.17 mot NOK 80,0 mill. pr. 31.12.16. I prosent av GFK utgjør rentenettoen 2,05% pr. 31.12.17, en nedgang fra 2,10% pr. utgangen av 2016.

Provisjonsinntekter

Provisjonsinntektene utgjør NOK 26,3 mill. som er NOK 3,1 mill. høyere enn i fjor. Provisjonsinntektene i forhold til GFK utgjør 0,66% mot 0,61% pr. 31.12.2016.

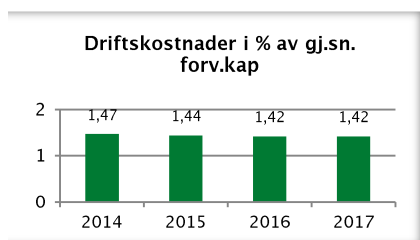
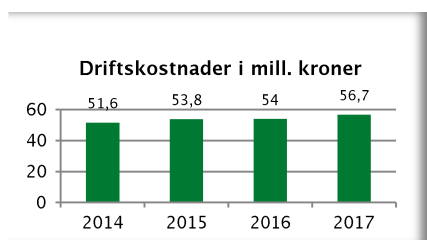

Provisjonsinntektene for 2017 fordeler seg som følger:

- Garantiprovisjoner	NOK 326.000
- Formidlingsprovisjoner	NOK 5.935.000
- Betalingsprovisjoner	NOK 10.830.000
- Provisjoner og gebyrer for verdipapirforvaltning	NOK 2.193.000
- Provisjoner ved salg av forsikringstjenester	NOK 4.845.000
- Andre gebyr- og provisjonsinntekter	<u>NOK 2.183.000</u>
Sum	NOK 26.312.000

Driftskostnader

Sum driftskostnader utgjør NOK 56,7 mill. eller 1,42% av GFK mot NOK 54,0 mill. og 1,42% av GFK i 2016.

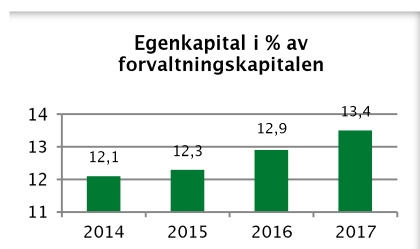
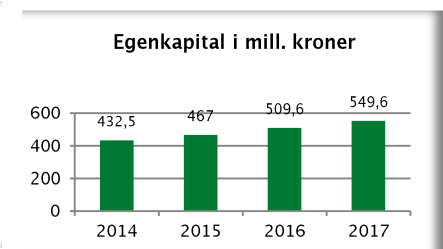
Tap

Netto tap utgjør NOK 0,6 mill. i 2017. Tilsvarende tall i fjor var NOK 0,9 mill. Netto individuelle tapsavsetninger utgjør NOK kr. 1,9 mill. som er en økning på NOK 0,3 mill. i forhold til 2016. De gruppevise nedskrivningene utgjør NOK 16,4 mot NOK 15,8 mill. pr. 31.12.16.

Tapsutsatte lån pr. 31.12.17 utgjør NOK 1,6 mill. Misligholdte lån pr. 31.12.17 utgjør totalt NOK 18,2 mill. mot totalt NOK 5,5 mill. pr. 31.12.16. Samlet mislighold er lavt og bankens kredittrisiko vurderes som uendret i 2017.

Egenkapital og kapitaldekning

Bankens egenkapitalsituasjon er meget god, og soliditeten pr. 31.12.17 er økt til 13,4% mot 12,9% pr. 31.12.16. Ren kjernekapital, kjernekapital og kapitaldekningen er 23,04% pr. 31.12.17. Ved utgangen av 2016 var disse 23,03%.

Disponering av årsoverskudd

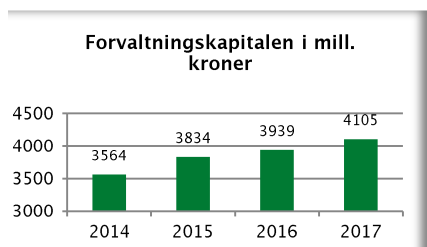
Styret foreslår at årets overskudd disponeres slik:

Gaver	kr. 3.000.000
Sparebankens fond	kr. 40.024.686

Balansen

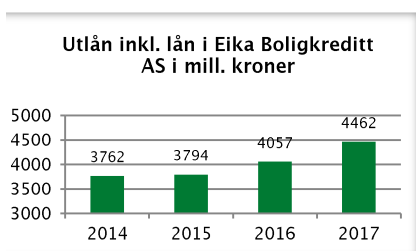
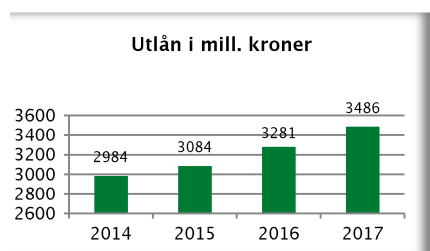
Forvaltningskapitalen

Forvaltningskapitalen utgjør pr. 31.12.17 NOK 4.104.423.000 mot NOK 3.939.109.000 pr. 31.12.2016. Det gir en 12 måneders vekst på 4,2% mot 2,8% i 2016.

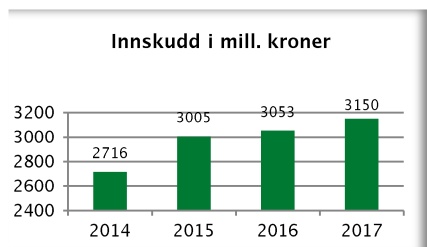
Utlån

Totale utlån utgjør NOK 3.486.493.000 mot NOK 3.280.969.000 pr. 31.12.2016. Bankens portefølje i Eika Boligkreditt AS utgjør ved årsskiftet NOK 975.514.782 mot NOK 776.359.291 pr. 31.12.2016. Samlet utlånsvekst inkl. lån i Eika Boligkreditt AS ble 10% mot 7% i 2016. Utlån til PM inkl. Eika Boligkreditt økte med 10%, og lån til bedriftsmarkedet økte med 9,9%. Lån til næring utgjør 30,9% av samlet utlån mot 29,8% pr. 31.12.2016.

Innskudd

Samlede innskudd utgjør NOK 3.149.608.000. Dette er en økning på 3,2% i forhold til 2016. Innskuddsdekningen ble 90,3% ved utgangen av 2017 mot 93,1% pr. 31.12.2016.

Eierstyring og selskapsledelse.

Generalforsamlingen

Bankens øverste organ er generalforsamlingen. Generalforsamlingen er sammensatt av medlemmer valgt blant innskyterne, kommunevalgte samt ansatte. 10 av medlemmene er innskytervalgte, 2 medlemmer er kommunevalgte og 4 medlemmer er personer valgt blant de ansatte i banken. Generalforsamlingen velger styre og revisor. Generalforsamlingens kontroll med virksomheten utøves av statsautorisert revisor. Styret er generalforsamlingens organ for å lede og utøve den strategiske og operative driften av banken. Generalforsamlingen godkjenner årsregnskapet og beslutter honorarer til bankens tillitsvalgte. Det avgis revisjonsberetning fra revisor til generalforsamlingen i forbindelse med presentasjon og godkjenning av årsregnskapet. Det avholdes 2 årlige generalforsamlingsmøter. Det er et regnskapsmøte hvor årsregnskap med noter godkjennes samt et valgmøte. Alle møtene i generalforsamlingen ledes av generalforsamlingens leder eller nestleder. Innkalling med sakliste og saksdokumenter skal i henhold til vedtektene sendes ut minimum 14 dager før møtene.

Styret

Styret utarbeider og følger en årsplan for sitt arbeid. Årsplanen tidfester sentrale temaer/områder. Styret fører løpende kontroll med bankens drift og risikoeksponering gjennom månedlige ledelsesrapporter og kvartalsvis regnskaps- og risikorapportering. Styret har utarbeidet og vedtatt policydokumenter innenfor alle vesentlige risikoområder i banken. Disse setter rammer for akseptabel risikoeksponering. Styret mottar kvartalsvis rapporter for risikoeksponering i forhold til policyrammer. I tillegg har styret en grundig årlig ICAAP-gjennomgang samt at de mottar en årlig internkontrollrapport. Det er utarbeidet en egen instruks for styret. Instruks for adm. banksjef er utarbeidet og vedtatt av styret. Styret foretar også hvert år en egevaluering.

Styret består av 5 medlemmer (3 kvinner og 2 menn) og 3 varamedlemmer valgt av generalforsamlingen. Leder og nestleder velges av generalforsamlingen ved særskilte valg. 1 medlem og observatør med varamedlemmer velges blant de ansatte. Samtlige valgte medlemmer, observatør og varamedlemmer velges for to år.

Revisjons- og risikoutvalg

Det er etablert et revisjons- og risikoutvalg i h.h.t. krav. To av styrets medlemmer utgjør revisjons- og risikoutvalget i Marker Sparebank. Revisjons- og risikoutvalget forbereder styrets oppfølging av regnskapsrapporteringsprosessen samt overvåker systemene for internkontroll og risikostyring. Videre har utvalget kontakt med bankens valgte revisor om revisjon av årsregnskapet, og vurderer og overvåker revisors uavhengighet. Revisjons- og risikoutvalget utarbeider og følger en årsplan for sitt arbeid.

Valgkomité

Marker Sparebank har en valgkomite som forbereder valg av kundevalgte, leder og nestleder i generalforsamlingen, medlemmer og varamedlemmer til styret samt valgkomite. Ansattes representanter og offentlig oppnevnte representanter til generalforsamlingen velges etter egne prosedyrer. Valgkomitéen er sammensatt av 5 medlemmer og 3 varamedlemmer som velges for 2 år.

Bankens ledergruppe

Bankens ledelse består av tre ledere i tillegg til adm. banksjef. Det er risk-/compliancesjef, salgssjef og leder for bedriftsmarked. Disse har ansvar for sine områder i banken og rapporterer til adm. banksjef. Adm. banksjef rapporterer til styret. For ytterligere detaljer henvises til bankens organisasjonsplan.

Bankens virksomhet

Marker Sparebank er en selvstendig lokalbank med hovedkontor på Ørje i Marker kommune og med filialer i Aremark, Moss, Rakkestad og Rømskog. Bankens visjon, formål og kjerneverdier er som følger:

Visjon:

«Vi skal være den mest kundeorienterte banken i vårt markedsområde».

Formål:

«Vi skal utvikle, selge og betjene bank- og forsikringstjenester tilpasset våre kunders situasjon og behov, slik at våre kunder opplever å bli godt ivaretatt i alle faser av livet».

Kjerneverdier:

Hjelpsom, aktiv og trygg.

Selskapskapital

Styret har definert krav til ren kjernekapital, kjernekapital og kapitaldekning som ligger godt over lovens krav. Minimumsmålene er satt til 16%, 16% og 18%, h.h.v. for ren kjernekapital, kjernekapital og kapitaldekning.

Godtgjørelse til styret

Godtgjørelse til styret besluttet av generalforsamlingen. Godtgjørelsen fremgår av note til årsregnskapet. Marker Sparebank har ikke etablert bonusordninger eller andre former for kompensasjon til styremedlemmene.

Godtgjørelse til ledende ansatte

Godtgjørelse til ledende ansatte er regulert av retningslinjer for godtgjørelse i Marker Sparebank. Retningslinjene er vedtatt av styret. Godtgjørelse består av fast lønn samt bonus. Bonusordningen gjelder samtlige ansatte. Adm. banksjef har ingen bonusordning. Adm. banksjefs lønn og øvrige godtgjørelse fremgår av note til regnskapet. Lønn og godtgjørelse til adm. banksjef besluttet årlig av styret.

Informasjon/kommunikasjon

Banken utarbeider kvartalsvise delårsregnskaper samt årsregnskap. Denne informasjonen blir tilgjengeliggjort på bankens nettside. I tillegg utarbeides årlig en offentliggjøring av sentral risikoinformasjon for banken (Pilar 3-rapport) som også gjøres tilgjengelig på bankens nettside.

Revisor

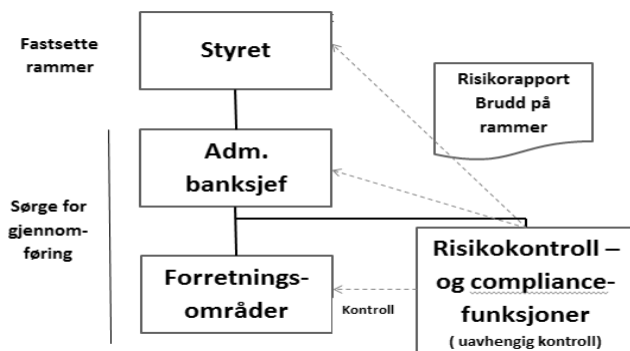
Revisor deltar i møte med styret i forbindelse med bl.a. godkjenning av bankens årsregnskap. Revisor gjennomgår bankens internkontroll og avlegger en årlig beretning om denne samt bankens ICAAP prosess (Internal Capital Adequacy Process). Revisor fremlegger dokumentasjon på arbeid som er utført utover ordinær revisjon. Godtgjørelse til revisor fremlegges til godkjenning på generalforsamlingens møte i mars måned. Revisor har i sin rapport for 2017 konkludert med at banken har etablert en tilfredsstillende internkontroll.

Risikostyring

Virksomhetsstyring

God risikostyring er en viktig forutsetning for at banken skal nå sine mål. Risikostyring er derfor sentralt i den daglige driften og i styrets arbeid

Rollefordelingen kan illustreres slik:

Policy for virksomhets- og risikostyring gir en overordnet beskrivelse av virksomhetsstyringen, herunder risikostyringen i banken. Dokumentet er forankret og vedtatt av bankens styre, og skal også ses i sammenheng med bankens strategi og vedtekter.

Banken har etablert en risikokontrollfunksjon underlagt adm. banksjef. Funksjonen, som ivaretas av egen risk-/compliancesjef, har ansvar for å overvåke, identifisere og rapportere risiko i banken. Funksjonen skal rapportere til styret kvartalsvis status på eksponering i forhold til rammer. Dersom det er brudd på styrevedtatte rammer skal funksjonen vurdere om det er behov for umiddelbar rapportering.

Kredittrisiko

Kredittrisiko er risikoen for at banken påføres tap i forbindelse med kredittgivning fordi kunden ikke klarer å oppfylle sine forpliktelser og at etablerte sikkerheter ikke skal dekke utestående krav. Dette er bankens største og mest utsatte risikoområde.

Bankens kredittpolicy, som besluttet av styret, inneholder bl.a. krav og rammer knyttet til kredittrisiko i banken, herunder retningslinjer for risikoprofil, eksponering innenfor person- og bedriftsmarked, bransjefordeling og grense for samlet engasjement til en enkelt kunde. Kredittrisikoen skal i h.h.t. kredittpolicyen være lav til moderat. Sentrale forutsetninger for å håndtere risikoen er gode kredittvurderinger samt at alle ansatte etterlever gode rutiner. Kredittrisikoen overvåkes gjennom, risikoklassifisering, misligholds rapportering og kvartalsvis risikorapportering av rammer.

Risikoklassifiseringssystemet som benyttes er en modell, inndelt i klasser fra 1 til 12 hvor 1 er best, som beregner kundens sannsynlighet for mislighold (PD-probability of default) de kommende 12 måneder. Sannsynligheten for mislighold avgjør hvilken risikoklasse som kunden får og blir automatisk oppdatert hver måned med interne data. Eksterne data blir oppdatert kvartalsvis for bedriftskunder og manuelt for privatkunder. I tillegg blir kundenes risikoklasse oppdatert ved behandling av alle nye kredittsaker.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at banken i en gitt situasjon ikke klarer å finansiere seg i tilstrekkelig grad til at banken kan møte sine forpliktelser ved forfall. Likviditetsrisikoen vil avhenge av bankens balansestruktur, likviditeten i markedet og bankens kredittverdighet.

Av bankens likviditetspolicy, som er vedtatt av styret, fremgår det at banken skal ha lav likviditetsrisiko.

Marker Sparebank har hatt god tilgang på likviditet gjennom hele året. Innskuddsdekningen endte på 90,34%. Tilsvarende tall i fjor var 93,06%. I tillegg har banken en kreditt på sin oppgjørskonto i DnB på 130 mill. Eika Kapitalforvaltning AS forvalter bankens betydelige verdipapir-portefølje. Eika Boligkreditt AS benyttes til avlastning for 1. prioritets boliglån.

I løpet av 2017 har banken økt ekstern gjeld med NOK 30 mill. og total obligasjonsgjeld utgjør totalt NOK 350 mill. pr. utgangen av 2017. Løpetid på bankens obligasjonsgjeld er tilpasset ønsket forfallsstruktur, og samtlige lån er knyttet opp mot 3 mnd. nibor.

Likviditetsindikatoren LCR er beregnet til 144 pr. 31.12.2017. LCR måler størrelsen på bankens likvide aktiva i forhold til netto likviditetsutgang 30 dager frem i tid. Krav til LCR pr. utgangen av 2017 er på 100.

Totalt sett vurderes bankens likviditetsrisiko som lav.

Markedsrisiko

Bankens markedsrisiko defineres som risiko for reduserte verdier av bankens eiendeler som følge av svingninger i markedspriser for finans- og realaktiva. Styring av bankens markedsrisiko skjer gjennom definerte maksimumsrammer for innskudd, investeringer i aksjer, aksjefond og obligasjoner m.m. i bankens policy for markedsrisiko. Rammene ligger godt innenfor de myndighetsbestemte maksimalgrensene og vurderes årlig av styret.

Banken har en avtale med Eika Kapitalforvaltning AS om aktiv forvaltningsservice av bankens obligasjonsportefølje. Avtalen angir bl.a. rammer for eksponering pr. sektor samt angivelse av låntakere innenfor hver sektor i porteføljen. Rapport om utvikling i porteføljen og i forhold til avtalte rammer, utarbeides hver måned. Marker Sparebank har liten eksponering i aksjer og aksjefond. Finansielle instrumenter, som innebærer valutarisiko, benyttes ikke.

Markedsrisikoen vurderes som lav og er en del av den finansielle risikoen som rapporteres til styret hvert kvartal.

Operasjonell risiko

Med operasjonell risiko mener vi risikoen for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil, eller eksterne hendelser.

I henhold til bankens policy for operasjonell risiko, som er vedtatt av styret, skal risikoen være lav. Håndtering av operasjonell risiko skjer i stor grad gjennom bankens vedtatte policyer, rutiner og retningslinjer.

Banken har stort fokus på hvordan vi best kan etterleve og tilpasse oss nye lover og forskrifter. Vi har betydelig hjelp i dette arbeidet gjennom vårt eierskap i Eika Gruppen AS. Det er ikke registrert operasjonelle avvik i 2017 som har påført banken vesentlige tap eller økt risikoeksponering.

ICAAP

Marker Sparebank er underlagt kapitaldekningsregelverket, og skal derfor i tillegg til å oppfylle minstekrav til ansvarlig kapital, regelmessig gjennomføre en intern kapitalvurderingsprosess. Hensikten med ICAAP-arbeidet er å etablere en prosess for beregning og oppfølging av bankens kapitalbehov i forhold til risikoprofil.

Bankens siste ICAAP-rapport tar utgangspunkt i regnskapstallene pr. 31.12.2016 og viser et behov for kapitaldekning på 16,9%. Beregnet kapitaldekning ved samme tidspunkt i 2016 var 23,0%.

Organisasjon

Personal og arbeidsmiljø

Ved årsskiftet hadde banken 33 ansatte som er samme antall som ved utgangen av 2016. Antall årsverk knyttet til bankvirksomheten er 31,4. Gjennomsnittsalderen for bankens ansatte er 48 år. Det er en oppgang på 1 år fra i fjor.

Det totale sykefraværet var i 2017 på 2,5% mot 4,5% i 2016. Det er ikke registrert personskader i 2017. Banken har avtale om bedriftshelsetjeneste.

Marker Sparebank ønsker, gjennom ulike tiltak, å bidra til likestilling og unngå diskriminering av enhver art. I generalforsamlingen, styret og bankens valgkomité er det jevn fordeling mellom kvinner og menn. Blant bankens ansatte er kvinneandelen på 64%. I bankens ledergruppe er kvinneandelen 25%.

Arbeidsmiljøet anses som godt. Det samme gjelder forholdet mellom styret, ledelsen og tillitsvalgte. Arbeidet med kompetanseheving har også fortsatt i 2017. Ulike læringsløp er gjennomført av flere medarbeidere i banken – et arbeid som også vil fortsette i 2018.

Samfunnsrolle

Marker Sparebank har vedtatt retningslinjer for bankens samfunnsansvar. Retningslinjene omhandler hvordan bankens verdiskaping skal baseres på lønnsom, ansvarlig og bærekraftig drift. Retningslinjene omfatter finansielle, miljømessige, forvaltningsmessige og sosiale aspekter ved driften. Banken skal vise ansvarlighet i utøvelsen av sin virksomhet og skape langsiktige gode resultater og løsninger for kundene og samfunnet.

Bankens ansatte skal utvise en adferd som oppfattes som tillitsvekkende, ærlig og redelig og som er i samsvar med bankens etiske retningslinjer. I bankens retningslinjer for Helse, miljø og sikkerhet er det rutiner for varsling av kritikkverdige forhold på arbeidsplassen.

Styret har også vedtatt retningslinjer for å hindre forsøk på økonomisk kriminalitet som f.eks. hvitvasking og terrorfinansiering. Forholdet til kunder og leverandører er også regulert i bankens etiske retningslinjer som gjennomgås årlig.

Marker Sparebank skal være en lokal og forutsigbar samfunnsaktør. Det er også slik at banken og lokalmiljøet er gjensidig avhengige av hverandre. Banken utviser et betydelig samfunnsengasjement gjennom å gi gaver og sponse mange ulike lokale initiativ og formål innen kultur, idrett og oppvekst. Deler av bankens overskudd går dermed direkte tilbake til lokalsamfunnet. I 2017 har banken bevilget slike midler på i alt ca. NOK 4,0 mill.

Årlig sørger banken for kompetanseoverføring til lokalmiljøet gjennom kundemøter og skolebesøk med ulike temaer innenfor personlig økonomi.

Bankens hovedkontor på Ørje er sertifisert som Miljøfyrtårn. Det er et mål for oss å bidra med ulike tiltak som påvirker miljøet positivt. Vi fremmer bruk av miljøvennlige produkter i egen drift så langt dette lar seg gjøre. De ansatte oppfordres til bruk av kollektive transportmidler ved ulike reiser/kurs i regi av banken. Det er ingen ansatte i banken som har firmabil.

Marker Sparebank anvender ikke innsatsfaktorer eller produksjonsmetoder som direkte forurensar det ytre miljø.

Utvikling fremover

Det er styrets oppfatning at banken er meget godt rustet til å håndtere utfordringene som er i finansmarkedet med stor konkurranse og stadige tilpasninger av nye regulatoriske krav. Banken har god underliggende bankdrift og en solid kapitaldekning. Målsetting om å bestå som en selvstendig lokalbank står fast. For å opprettholde denne målsettingen, må banken kunne tilby sine kunder et bredt og godt produkt- og tjenestespekter. En aktiv deltakelse i Eika Gruppen AS vurderes som sentralt i den forbindelse.

Årsregnskapet er fremlagt under forutsetning om fortsatt drift.

Styret vil takke alle kunder, forretningsforbindelser, ansatte og tillitsvalgte for et meget godt samarbeid og god oppslutning om banken i 2017.

For styret i Marker Sparebank

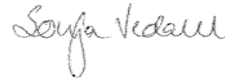
Ørje, 6. mars 2018

.....
Bjørge Dalane
Styrets leder

.....
Tove Fagerhøi
Styrets nestleder

.....
Sonja Vedahl
Styremedlem

.....
Jørn A. Ødegård
Styremedlem

.....
Hans Petter Lier
Ansattes styremedlem

.....
Rune Iversen
Adm. banksjef

Resultatregnskap

Tall i tusen kroner

	NOTE	2017	2016
Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		507	981
Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kunder		113.637	108.921
Renter og lignende inntekter av sertifikater og obligasjoner		5.079	5.713
Sum renteinntekter og lignende inntekter		119.223	115.615
Renter og lignende kostnader på gjeld til kredittinstitusjoner		1.882	1.926
Renter og lignende kostnader på innskudd fra og gjeld til kunder		29.398	28.894
Renter og lignende kostnader på utstedte verdipapirer		3.833	2.720
Andre rentekostnader og lignende kostnader	7	2.189	2.110
Sum rentekostnader og lignende kostnader		37.301	35.650
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter		81.922	79.965
Inntekter av aksjer, andeler og verdipapirer med variabel avkastning		6.374	10.717
Sum utbytte og andre inntekter av verdipapirer med variabel avkastning		6.374	10.717
Garantiprovisjoner		326	285
Andre gebyr- og provisjonsinntekter		25.986	22.896
Sum provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	8	26.312	23.181
Andre gebyr og provisjonskostnader		3.514	3.844
Sum provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester	8	3.514	3.844
Netto verdiendring og gevinst/tap på sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende vp		204	917
Netto verdiendring og gevinst/tap på aksjer og andre verdipapirer med variabel avkastning		487	523
Netto verdiendring og gev/tap på valuta og finansielle derivater		1.098	757
Sum netto verdiendring og gev/tap på valuta og verdipapirer som er omløpsmidler	6	1.789	2.197
Driftsinntekter faste eiendommer		1.120	1.032
Andre driftsinntekter		-5	(2)
Sum andre driftsinntekter		1.115	1.030
Netto andre driftsinntekter		32.076	33.280
Sum driftsinntekter		113.998	113.245
Lønn		17.626	17.760
Pensjoner	9	2.683	487
Sosiale kostnader		4.895	3.965
Administrasjonskostnader		20.210	19.724
Sum lønn og generelle administrasjonskostnader	10	45.414	41.936
Ordinære avskrivninger		1.854	1.791
Sum avskr. m.v. av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	12	1.854	1.791
Driftskostnader faste eiendommer		2.622	2.574
Andre driftskostnader		6.838	7.741
Sum andre driftskostnader	13	9.460	10.315
Sum driftskostnader		56.729	54.042
Tap på utlån		559	900
Sum tap på utlån, garantier m.v.	2	559	900
Nedskrivning/reversering av nedskrivning		-	28
Gevinst/tap		54	740
Sum nedskr./reversering av nedskrivning og gev./tap på verdip. som er anl.m.		54	769
Resultat av ordinær drift før skatt		56.765	59.071
Skatt på ordinært resultat	14	13.741	12.885
Resultat for regnskapsåret		43.025	46.186
Overført til/fra sparebankens fond		40.025	43.186
Overført til gaver		3.000	3.000
Sum overføringer og disponeringer	19	43.025	46.186

Eiendeler

<i>Tall i tusen kroner</i>	NOTE	2017	2016
Konter og fordringer på sentralbanker	15	65.291	65.612
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist		70.729	117.968
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner med avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist		4.500	4.500
Sum netto utlån og fordringer på kredittinstitusjoner		75.229	122.468
Kasse-/drifts- og brukskreditter		194.729	163.554
Byggelån		75.035	48.526
Nedbetalingslån		3.216.728	3.068.889
Sum utlån og fordringer på kunder, før nedskrivninger	2	3.486.493	3.280.969
Individuelle nedskrivninger på utlån	2	-1.938	-1.550
Nedskrivninger på grupper av utlån	2	-16.432	-15.762
Sum netto utlån og fordringer på kunder		3.468.122	3.263.657
Sertifikater og obligasjoner utstedt av det offentlige		106.542	65.092
Sertifikater og obligasjoner utstedt av andre		241.602	277.735
Sum sertifikater og obligasjoner	6	348.144	342.827
Aksjer, andeler og grunnfondsbevis		109.363	105.311
Sum aksjer, andeler og andre verdipapirer med variabel avkastning	6	109.363	105.311
Utsatt skattefordel		3.411	3.869
Sum immaterielle eiendeler	14	3.411	3.869
Maskiner, inventar og transportmidler		2.160	2.459
Bygninger og andre faste eiendommer		21.565	21.880
Sum varige driftsmidler	12	23.725	24.338
Andre eiendeler		517	378
Sum andre eiendeler		517	378
Opptjente ikke mottatte inntekter		7.192	5.974
Forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader		3.429	4.674
Overfinansiering av pensjonsforpliktelser		-0	-0
Andre forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader		3.429	4.674
Sum forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter		10.620	10.649
SUM EIENDELER		4.104.423	3.939.109

Gjeld og Egenkapital

<i>Tall i tusen kroner</i>	NOTE	2017	2016
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist		331	335
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner med avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist		155.008	105.008
Sum gjeld til kredittinstitusjoner	16	155.339	105.342
Innskudd fra og gjeld til kunder uten avtalt løpetid		2.709.876	2.745.449
Innskudd fra og gjeld til kunder med avtalt løpetid		439.732	307.844
Sum innskudd fra og gjeld til kunder	16	3.149.608	3.053.294
Obligasjonsgjeld		199.943	219.897
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	17	199.943	219.897
Annen gjeld		33.925	32.096
Sum annen gjeld	18	33.925	32.096
Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter		7.800	10.571
Pensjonsforpliktelser	9	8.200	8.313
Sum avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser		8.200	8.313
SUM GJELD		3.554.816	3.429.512
Sparebankens fond		546.208	506.197
Gavefond		3.400	3.400
Sum opptjent egenkapital	19	549.608	509.597
SUM EGENKAPITAL		549.608	509.597
SUM GJELD OG EGENKAPITAL		4.104.423	3.939.109
Poster utenom balansen			
Garantiansvar	20	18.614	14.162
Garantier til Eika Boligkreditt	20	33.217	38.205

For styret i Marker Sparebank

Ørje, 6. mars 2018

Bjørge Dalane
Styrets leder

Tove Fagerhøy
Styrets nestleder

Sonja Vedahl
Styremedlem

Jørn A. Ødegård
Styremedlem

Hans Petter Lier
Ansattes styremedlem

Rune Iversen
Adm. banksjef

Kontantstrøm

<i>Tall i tusen kroner</i>	2017	2016
Kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		
Netto utbetaling av lån til kunder	(205.024)	(196.660)
Renteinnbetalinger på utlån til kunder	113.336	108.799
Netto inn-/utbetaling av innskudd fra kunder	96.314	47.997
Renteutbetalinger på innskudd fra kunder	(31.587)	(31.003)
Netto inn-/utbetaling av lån fra kredittinstitusjoner/innskudd i kredittinstitusjoner	(3)	(9.983)
Renteutbetalinger på gjeld til kredittinstitusjoner/renteinnbetalinger på innskudd kredittinstitusjoner	(1.374)	(945)
Endring sertifikat og obligasjoner	(5.317)	(6.260)
Renteinnbetalinger på sertifikat og obligasjoner	5.095	5.749
Netto provisjonsinnbetalinger	22.798	19.336
Verdiendring på finansielle instrumenter og valuta	1.302	1.674
Netto inn-/utbetaling kortsiktige investeringer i verdipapirer	(626)	(727)
Utbetalinger til drift	(56.764)	(49.136)
Betalt skatt	(12.622)	(13.129)
Utbetalte gaver	(1.674)	(2.440)
A Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	-76.145	-126.728
Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		
Utbetaling ved investering i varige driftsmidler	(1.241)	(1.682)
Innbetaling fra salg av varige driftsmidler	-	-
Utbetaling ved kjøp av langsiktig investering i verdipapirer	(3.684)	(4.672)
Innbetaling fra salg av langsiktige investeringer i verdipapirer	799	7.674
Utbytte fra langsiktige investeringer i aksjer	6.374	10.717
B Netto kontantstrøm fra investeringsaktivitet	2.247	12.037
Kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		
Netto inn-/utbetaling ved utstedelse/forfall gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	(19.954)	69.925
Renteutbetalinger på gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	(3.708)	(2.694)
Netto inn-/utbetaling av lån fra kredittinstitusjoner	50.000	(50.007)
C Netto kontantstrøm fra finansieringsaktivitet	26.338	17.224
A + B + C Netto endring likvider i perioden	-47.560	-97.467
Likviditetsbeholdning 1.1	188.080	285.547
Likviditetsbeholdning 31.12	140.520	188.080
Likvidetsbeholdning spesifisert:		
Konter og fordringer på Sentralbanken	65.291	65.612
Fordringer på kredittinstitusjoner uten oppsigelsestid	75.229	122.468
Likviditetsbeholdning	140.520	188.080

Generelle prinsipper

Bankens årsregnskap for 2017 er utarbeidet i samsvar med regnskapsloven av 1998, forskrift om årsregnskap for banker samt god regnskapsskikk. Under enkelte noter er det inntatt ytterligere forklaring og henvisning til poster i resultatregnskap og balanse. Alle beløp i resultatregnskap, balanse og noter er i hele tusen kroner dersom ikke annet er oppgitt.

Bruk av estimater

Ledelsen har brukt estimater og forutsetninger som har påvirket resultatregnskapet og verdsettelse av eiendeler og gjeld, samt usikre eiendeler og forpliktelser på balansedagen under utarbeidelse av regnskapet i henhold til god regnskapsskikk.

Periodisering av renter, provisjoner og gebyrer

Renter, provisjoner og gebyrer føres i resultatregnskapet etter hvert som disse blir opptjent som inntekter eller påløper som kostnader. Foretatte beregninger viser at etableringsgebyrer ikke overstiger kostnadene som oppstår ved etablering av det enkelte utlån. De periodiseres derfor ikke over lånets løpetid.

Inntektsføring/kostnadsføring

Forskuddsbetalte inntekter ved slutten av året blir periodisert og ført som gjeld i balansen. Opptjente, ikke betalte inntekter ved slutten av året blir inntektsført og ført som eiendel i balansen. På engasjementer der det blir gjort nedskrivninger for tap, blir renteinntekter resultatført ved anvendelse av effektiv rentemetode. Aksjeutbytte blir inntektsført i det året de blir utbetalt. Realisert kursgevinst/-tap resultatføres ifølge FIFO-prinsippet. Det vil si at den enkelte handel for vedkommende verdipapir reskontroføres og resultatføres separat. Kjøp og salg av verdipapirer blir bokført på oppgjørstidspunktet.

UTLÅN – BESKRIVELSER OG DEFINISJONER

Vurdering av utlån

Bankens utlån er vurdert til virkelig verdi på utbetalingstidspunktet. I etterfølgende perioder vurderes utlån til amortisert kost ved anvendelse av effektiv rentemetode. Amortisert kost er anskaffelseskost med fradrag for betalt avdrag på hovedstol samt eventuelle nedskrivninger for verdifall. Gebyr ved etablering av lån overstiger ikke kostnadene og inntektsføres løpende. Utlån vurdert til amortisert kost vil derfor være tilnærmet lik pålydende av lånene.

Boliglån overført til og formidlet til Eika Boligkreditt AS (EBK) er ikke balanseført. Den vesentlige risiko er vurdert å være overført til EBK, også for overførte lån som tidligere har vært på bankens balanse, og er derfor fraregnet.

Behandling av engasjementer som ikke er misligholdt

Banken foretar kvartalsvis vurdering av utlåns- og garantiporteføljen for både nærings- og personkunder. BM-engasjement over 0,5 mill. kr og PM-engasjement over 0,5 mill.kr. som ikke er klassifisert med lav risiko, vurderes særskilt. For engasjementene er det verdien av bankens sikkerhet, låntakers betalingsevne etc. som vurderes. Dersom gjennomgangen viser at tap kan påregnes, bokføres tapet i bankens regnskap som individuell nedskrivning.

Behandling av misligholdte engasjementer

Et lån anses som misligholdt når låntaker ikke har betalt forfalte terminer innen 90 dager etter terminforfall, eller når rammekreditter ikke er inndekket innen 90 dager.

Ved mislighold vurderes kundens samlede engasjement. Låntakers tilbakebetalingsevne og sikkerheter avgjør om et tap må påregnes. Sikkerheten vurderes til antatt laveste realisasjonsverdi på beregningstidspunktet, med fradrag for salgskostnader. Dersom det foreligger objektive bevis på verdifall på bankens fordringer, føres dette som individuelle nedskrivninger.

Behandling av konstaterte tap

Ved mislighold over 90 dager, inntrådt konkurs, avvikling eller akkord, blir engasjementet vurdert med hensyn til sikkerhet og betalingsevne for å få oversikt over bankens risiko for tap. Ved objektive bevis på verdifall på engasjementet, behandles engasjementet normalt først som individuell nedskrivning. Engasjementet regnes som endelig tapt når konkurs eller akkord er stadfestet, tvangspant ikke har ført frem eller som følge av rettskraftig dom eller inngått avtale. Beregnet verdifall på engasjementet føres da som konstatert tap, eventuelle individuelle nedskrivninger føres til inntekt. Endelig konstaterte tap fjernes fra bankens låneportefølje og fra individuelle nedskrivninger etter det er konstatert at kunden ikke er søkegod.

Reversering av tidligere tapsavsatte engasjementer

Reversering av tidligere tapsavsatte engasjementer skal skje i den utstrekning tapet er redusert og objektivt kan knyttes til en hendelse inntruffet etter nedskrivningstidspunktet.

Behandling av nedskrivninger på grupper av utlån

Nedskrivning på grupper av utlån vil si nedskrivning uten at det enkelte tapsengasjement er identifisert. Nedskrivningen er basert på objektive bevis for verdifall i bankens utlånsportefølje av lån som ikke er individuelt vurdert for nedskrivning. Det nye risikoklassifiseringssystemet er grunnlag for gruppenedskrivninger. Prosentvis tap i den enkelte risikoklasse er basert på historiske tap i Eika-bankene. Nedskrivninger foretas på person- og næringsengasjement som i overensstemmelse med Finanstilsynets forskrifter er identifisert som tapsutsatte. Andre forhold kan være verdifall på fast eiendom ved økte markedsrenter, svikt i betjeningsevne ved markert renteoppgang eller nedbemanning på større arbeidsplasser.

Behandling av individuelle nedskrivninger på utlån

Vurdering av om det foreligger objektive bevis for verdifall skal foretas enkeltvis av alle utlån som anses som vesentlige. Utlån som er vurdert individuelt for nedskrivning og hvor nedskrivning er gjennomført skal ikke medtas i gruppevurdering av utlån. Banken fordeler sine utlån på PM – lån til personmarkedet og BM – lån til bedriftsmarkedet.

Rapportering av misligholdte låneengasjement

Rapportering av misligholdte lån skal ifølge myndighetenes krav rapporteres slik: Hvis kunden har ett eller flere misligholdte lån eller overtrekk på innskuddskonto, rapporteres kundens hele låneengasjement.

Overtatte eiendeler

Banken har pr. 31.12.2017 ingen overtatte eiendeler.

FINANSIELLE INSTRUMENTER

Finansielle derivater

Banken kan benytte seg av finansielle derivater for å kunne sikre eksponeringen mot renterisiko som oppstår gjennom bankens virksomhet. Det er ingen utestående derivatavtaler pr 31.12.2017.

Renteinstrumenter utenfor balansen

Banken har ingen renteinstrumenter utenfor balansen pr. 31.12.2017.

Verdipapirer

Verdipapirbeholdningen spesifiseres og verdivurderes ved utløpet av hver regnskapsperiode (månedlig). Omløpsporteføljen (herunder handelsportefølje og ikke handelsportefølje) og anleggspotefølje verdivurderes etter forskjellige regler og hver for seg. Se note 6.

Obligasjoner og sertifikater

Banken har obligasjoner definert som andre omløpsmidler. Andre omløpsmidler er vurdert til den laveste verdi av anskaffelseskostnad og virkelig verdi. Obligasjonsbeholdningen er sammensatt i henhold til krav til avkastning og risiko og er en del av bankens likviditetsbuffer. Forvaltningen av obligasjonsporteføljen er satt ut til en profesjonell aktør, og forvalteren står også for verdifastsettelsen av virkelig verdi for de enkelte obligasjonene og sertifikatene. Det benyttes priser notert i markedet. Når noterte priser ikke foreligger, beregnes virkelig verdi i spread-matrise utarbeidet av Verdipapirfondenes forening.

Aksjer og andeler

Aksjer og andeler er klassifisert som omløps- eller anleggsmidler. Omløpsmidler vurderes til den laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Grunnlag for virkelig verdi for børsnoterte aksjer som er omløpsmidler, er børskurs på måletidspunktet. Grunnlag for virkelig verdi for ikke børsnoterte aksjer som er omløpsmidler eller anleggsmidler, er anskaffelseskost. Dersom virkelig verdi av aksjene klassifisert som anleggsmidler faller under anskaffelseskostnad, og verdifallet er vurdert ikke å være av forbigående karakter, nedskrives aksjene. Nedskrivningen reverseres i den utstrekning grunnlaget for nedskrivningen ikke lenger er til stede.

VARIGE DRIFTSMIDLER OG IMMATERIELLE EIENDELER

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler vurderes i balansen til anskaffelseskostnad, fratrukket ordinære bedriftsøkonomiske avskrivninger og eventuelle nedskrivninger. Nedskrivninger foretas i den utstrekning gjenvinnbart beløp er lavere enn balanseført verdi. Det nedskrives til gjenvinnbart beløp. Sistnevnte er høyeste av salgsverdi og bruksverdi. Ordinære avskrivninger beregnes på grunnlag av eiendelens antatte økonomiske levetid og eventuell restverdi. Følgende lineære avskrivningssatser legges til grunn:

Tomter	0 %
Bankbygg/fast eiendom	2 %
Inventar og innredning	10 – 20 %
Kontormaskiner	20 %
EDB-utstyr	30 %

Immaterielle eiendeler

Det er ingen immaterielle eiendeler pr 31.12.2017, bortsett fra utsatt skattefordel. Balanseførte immaterielle eiendeler gjelder ellers anskaffelse av spesialtilpassede edb-systemer og løsninger. Immaterielle eiendeler avskrives lineært over 5 år. Eiendelene nedskrives dersom verdien av forventede økonomiske fordeler er lavere enn balanseført verdi. Utgifter til å reetablere eller opprettholde den økonomiske verdien av edb-systemer og løsninger kostnadsføres løpende.

Pensjonsforpliktelser og pensjonskostnader

Marker Sparebank følger IAS 19 for pensjonskostnader. Pensjonsforpliktelsen er gjenstand for årlig aktuarberegning. Pensjonskostnadene blir bokført under personalkostnader i resultatregnskapet. Differanse mellom beregnet påløpt forpliktelse og verdien av pensjonsmidlene, korrigert for effekt av endrede forutsetninger, føres i balansen enten som langsiktig gjeld (hvis negativ) eller som anleggsmiddel (hvis positiv). Forutsetningene som blir lagt til grunn for utregning av pensjonsforpliktelser, blir revurdert årlig i forkant av årlig aktuarberegning.

For innskuddsbasert pensjonsordning kostnadsføres årets premie etter hvert som den påløper.

Bankens ansatte har tidligere inngått i AFP ordningen for bank og finansnæringen. I forbindelse med omlegging av AFP ordningen er bankens ansatte overført til ny felles AFP ordning. Ny AFP ordning anses som en ytelsesbasert flerforetaksordning. Forpliktelse knyttet til ytelsesbaserte flerforetaksordninger beregnes og avsettes i regnskapet, i den utstrekning administrator av ordningen er i stand til å foreta en beregning av bankens andel av forpliktelsen i ordningen. Dersom administrator ikke er i stand til å foreta beregninger av forholdsmessig andel, behandles flerforetaksordningen som en innskuddsbasert ordning, med løpende kostnadsføring av betalt premie.

SKATT

Skatter kostnadsføres når de påløper og er knyttet til det regnskapsmessige resultat før skatt. Netto utsatt skattefordel per 31.12.2017 er beregnet med 25 % på grunnlag av midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller, som reverserer eller kan reversere i samme periode, er utlignet og nettoført. Årets skattekostnad omfatter betalbar skatt for inntektsåret og endringer i utsatt skatt og utsatt skattefordel. Utsatt skatt beregnes på bakgrunn av forskjeller mellom rapporterte skattemessige og regnskapsmessige resultater som vil utlignes i fremtiden.

OMREGNINGSREGLER FOR VALUTA

Pengeposter i utenlandsk valuta er vurdert til kursen pr 31.12.

LANGSIKTIG GJELD

Obligasjonsgjeld blir oppført til opptakskost. Opptakskost er pålydende med tillegg av overkurs eller fradrag for underkurs. Over-/underkursen inntektsføres eller kostnadsføres lineært som en justering til løpende renter over lånets løpetid.

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Kontantstrømmer fra operasjonell drift av banken er definert som løpende renter fra utlåns- og innskuddsvirksomheten mot kunder, netto inn- og utbetalinger fra utlåns- og innskuddsvirksomheten, samt utbetalinger generert fra omkostninger knyttet til bankens ordinære virksomhet. Investeringsaktiviteter er definert som kontantstrømmer fra verdipapirtransaksjoner. I tillegg medtas kontantstrømmer knyttet til investeringer i driftsmidler og eiendommer. Finansieringsaktiviteter (funding) inneholder kontantstrømmer fra opptak og nedbetaling av obligasjonsgjeld og markedsinnlån.

NOTE 1 – Finansiell risiko og risikostyring

Marker Sparebank sitt rammeverk for risikostyring og kontroll definerer risikovilje og prinsipper for styring av risiko og kapital som bygger på Basel III-regelverket (se omtale i note 3). Banken er pålagt risikogjennomgang i henhold til kapitalkravsforskriften og internkontrollforskriften. Bankens resultatmål er en konkurransedyktig egenkapitalavkastning og resultatvekst. Risikostyringen skal bidra til at dette målet oppnås, både ved at forretningsmessige muligheter utnyttes, og at potensielt negative resultatutslag begrenses.

Det er utviklet rutiner og instruksjer i forbindelse med risikogjennomgangen som skal sikre at risikofaktorene håndteres på en tilfredsstillende måte. Det overvåkes periodisk at risikohåndteringen etterleves og fungerer som forutsatt.

Banken er eksponert for følgende risikoer; kredittrisiko, likviditetsrisiko, markedsrisiko (herunder renterisiko) og operasjonell risiko, i tillegg til bankens overordnede forretningsrisiko (herunder strategisk- og omdømmerisiko). Risiko vurderes etter en skala med nivåer: lav, middels og høy.

Kredittrisiko er omhandlet i note 2, likviditetsrisiko i note 4, renterisiko i note 5 og annen markedsrisiko i note 6.

Bankens andre risikoområder:

Operasjonell risiko

Bankens operasjonelle risiko er risiko for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser, samt juridisk risiko. Denne type risiko og tapskilder ligger i den løpende driften av banken. Banken har utarbeidet policyer, rutinebeskrivelser, fullmaktstrukturer mv, og dette, sammen med veldefinerte og klare ansvarsforhold, er tiltak som reduserer den operasjonelle risikoen. Det er videre tegnet hensiktsmessige forsikringsordninger, samt utarbeidet relevante beredskapsplaner for å håndtere kritesituasjoner.

Strategisk risiko

Risiko for at banken ikke skal "overleve". Den fundamentale risiko for styret og toppledelsen. Risiko for at verdien av gjeld og eiendeler endres på grunn av faktorer i markedet. Dette fordrer en kontinuerlig vurdering av konkurransesituasjonen, bankens produkter og endringer i bankens rammevilkår.

Omdømmerisiko

Risiko for at banken påføres tap eller kostnader som følge av at bankens omdømme svekkes ved manglende kontrollrutiner. Bankens risikovurdering er i 2017 foretatt etter samme opplegg som foregående år. Det er foretatt systematisk gjennomgang av alle tiltak som banken har iverksatt for å redusere risiko. Den relative risiko er også vurdert mot de interne rutiner og instruksjer og det rammeverk som er etablert i bankens systemer. Vurderingen har resultert i restrisiko, som er den risiko banken har vurdert i forhold til iverksettelse av utvidede tiltak for å begrense risikoen ytterligere.

Forretningsrisiko

Forretningsrisiko er risiko for uventede inntektssvingninger ut fra andre forhold enn kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko. Banken har ikke inngått kontrakter for 2017 som ikke er opplyst i regnskapet.

NOTE 2 – Kreditrisiko

Kreditrisiko

Kreditrisiko er risiko for tap som skyldes at kunder/motparter ikke oppfyller sine betalingsforpliktelser overfor banken. Kreditrisiko vedrører alle fordringer på kunder/motparter, utlån, kreditter, garantier, uoppgjorte handler, ubenyttede kreditter, samt motpartsrisiko som oppstår gjennom derivater. Kreditrisiko avhenger av blant annet fordringens størrelse, tid for forfall, sannsynlighet for mislighold og eventuelle sikkerhetens verdi. Kredittap kan også oppstå som følge av operasjonelle feil. Kreditrisiko er bankens vesentligste risiko og består hovedsakelig av utlån.

Som sikkerhet for bankens utlånsportefølje benyttes i hovedsak:

- pant i fast eiendom
- registrerbart løsøre, landbruksløsøre og driftstilbehør
- fordringer og varelager
- pant i bankinnskudd
- kausjonister

Generelt kreves sikkerhet for alle typer lån, med unntak av lønnskottkreditt.

MAKS KREDITTEKSPONERING – POTENSIELL EKSPONERING PÅ UTLÅN

2017

	Brutto utlån	Ubenyttede kreditter	Garantier	Ind. nedskriv.	Maks kreditteksp.
Lønnstakere o.l.	2.410.538	87.496	33.592	100	2.531.626
Næringssektor fordelt:					
Jordbruk, skogbruk, fiske	612.537	37.298	734		650.568
Industriproduksjon	43.885	20.336	5.145	93	69.366
Bygg og anlegg	58.164	10.404	4.318	15	72.886
Varehandel	59.889	7.004	1.701	1.445	68.594
Transport, lagring	37.468	5.558	4.840		47.866
Finans, eiendom, tjenester	205.584	3.047	887	85	209.518
Sosial og privat tjenesteyting	58.428	5.318	615	200	64.361
Offentlig forvaltning	-	45.000	-		45.000
Sum	3.486.493	221.461	51.832	1.938	3.759.786

2016

	Brutto utlån	Ubenyttede kreditter	Garantier	Ind. nedskriv.	Maks kreditteksp.
Lønnstakere o.l.	2.302.327	87.462	38.676	140	2.428.465
Næringssektor fordelt:					
Jordbruk, skogbruk, fiske	540.983	36.959	625		578.566
Industriproduksjon	21.292	8.799	4.445		34.536
Bygg og anlegg	52.532	8.757	1.988		63.277
Varehandel	72.332	5.443	5.274	720	83.049
Transport, lagring	40.210	4.600	737	315	45.548
Finans, eiendom, tjenester	200.448	3.126	-		203.574
Sosial og privat tjenesteyting	49.679	5.410	622	375	55.712
Offentlig forvaltning	1.166	45.000	-		46.166
Sum	3.280.970	205.556	52.367	1.550	3.538.893

Maksimal kreditteksponering består av utlån til kunder, ubenyttede trekkrettigheter samt garantier. Garantiansvar til Eika Boligkreditt er klassifisert som eksponering mot lønnstakere o.l.

For garantier henvises til note 20. Banken benytter sikkerheter for å redusere risiko avhengig av marked og type transaksjoner. Sikkerheter kan for eksempel være fysiske sikkerheter eller garantier. Fysisk sikkerhet skal som hovedregel være forsikret, og kan for eksempel være bygninger, boliger eller varelager. Ved vurdering av sikkerhetens verdi legges til grunn en forutsetning om fortsatt drift. Unntak fra dette gjelder i situasjoner hvor det er foretatt nedskrivninger.

Risikovurdering

Banken foretar risikoklassifisering av alle engasjementer som en integrert del av bankens kredittvurdering og saksgangsprosess. Banken benytter et risikoklassifiseringssystem for å overvåke kredittrisiko i bedrifts- og personmarkedsporteføljen. Systemet er basert på en modell som avdekker forventet sannsynlighet for mislighold og tap.

Overvåking skjer med bakgrunn i engasjementsstørrelse, risikoklasse og evt. mislighold.

Modellen inneholder ikke vurderinger basert på sikkerhetsverdier og kundens risikoklasse er derfor en sammensetning av eksterne og interne data som gir kunden en sannsynlighetsvurdering av fremtidig mislighold (PD-verdi). Systemet bygger på en sammensetning av data for kundedadferd (behaviour-modell), samt en modell for innhenting av generisk score.

Kredittrisiko styres gjennom bankens kredittstrategi. Det er utarbeidede kreditthåndbøker med policyer og rutiner samt administrativ fullmaktstruktur for styring av kredittrisiko, herunder klargjøring av krav til dokumentasjon og betjeningsevne for kunder som innvilges kreditt, samt krav til sikkerhet i engasjementene. Risiko i porteføljen blir kontinuerlig overvåket for å avdekke sannsynlighet for mislighold og for å kalkulere tap dersom mislighold inntreffer.

Bankens kredittrisiko består hovedsakelig av små enkeltrisikoer mot privat- og bedriftskundemarkedet. Etablert risikohåndtering skal sikre at kredittrisiko er i samsvar med bankens risikovilje.

Risikoklassifisering

De fleste utlån er tilfredsstillende sikret ved pant, kausjon o.l. Det er få lån av betydelig størrelse. Bankens utlånspolicy bygger på en sunn og god kvalitetsmessig vurdering av låneprosjektene. Porteføljen overvåkes kontinuerlig, med vekt på lån med restanser og høyrisikokunder. Banken opererer hovedsakelig i et oversiktlig geografisk område med god kunnskap om kundene, boligpriser mv.

Av samlede utlån til kunder på 3 486 mill. er hele 69 % utlånt til personkunder og 70 % gitt til kunder innen bankens geografiske nærrområde. Banken benytter et saksgangssystem som kvalitetssikrer kredittbehandlingen. Ved vurdering av kredittsaker legges det vekt på betalingsevne og sikkerhet. Styret får en jevnlig rapportering av innvilgede lån og restanse- og overtrekkslister. Garantier blir sikkerhetsmessig vurdert på linje med utlån.

Risikoklassifiseringen er en integrert del av kredittvurderingsprosessen. Systemet muliggjør en god overvåking av risikoutviklingen i bankens utlånsportefølje. Utlånsvolumet er delt i 10 friske risikoklasser og 2 klasser for hhv. misligholdte engasjement og engasjement med individuelle nedskrivninger. Banken vektlegger risiko ved prising av sine engasjementer. Det er således normalt med en relativ sammenheng mellom risikoklassifisering og prising av lån. De lån som har lavest rente har også tilsvarende lav risiko.

Pr. 31.12.2017 var 99,90 % av utlånsporteføljen klassifisert. Tilsvarende tall for 2016 var 99,90 %. Engasjement i lav risiko (risikoklasse 1 – 3) var pr. 31.12.2017 74,47 % mot 77,15 % i 2016, middels risiko (risikoklasse 4 – 7) var 18,77 % mot 16,15 % og høy risiko (risikoklasse 8 – 10) var 6,03 % mot 6,24 % i 2016, (risikoklasse 11 og 12) var 0,63 % mot 0,36 % i 2016.

Det er gjort en grundig vurdering av bankens største engasjement samt alle tapsutsatte engasjement og høyrisikoengasjementer. Dette innbefatter alle engasjementer med risikoklasse 8 – 12. Tapsanslaget for år 2018 er ca. 0,10 % av brutto utlån. Det er alltid en viss usikkerhet ved slike prognoser, men sett i lys av at banken har en høy andel utlånt til personmarkedet mener vi dette er realistisk. Når det gjelder hvilke kriterier som er lagt til grunn for beregning av forventet tapsnivå, henvises til det som ovenfor er angitt i relasjon til risikoklassifiseringssystemet. De forskjellige elementer som der er nevnt vil alle være relevante. I tillegg kan

nevnes eventuelle lokale forhold, det være seg utvikling innen bestemte bransjer, deler av næringslivet etc. Lokale rammebetingelser kan ha direkte innflytelse på utviklingen av en lokalbanks portefølje. Bankens prognostiserte tapsanslag for neste år er primært basert på nasjonale makrotall kombinert med erfaringstall fra banken.

Tabellen nedenfor viser kredittkvaliteten for utlånsrelaterte eiendeler.

RISIKOKLASSIFISERING

Personmarkedet

2017

	Brutto utlån	Ubenyttede kreditter	Garantier	Ind. nedskriv.
Lav risiko, klasse 1–3	1.988.320	86.627	300	
Middels risiko, klasse 4–7	296.752	809	75	
Høy risiko, klasse 8–10	111.726	60		
Misligholdt eller tapsutsatt, klasse 11–12	10.325	-		100
Ikke klassifisert*	3.415	-	33.217	
Totalt	2.410.538	87.496	33.592	100

2016

	Brutto utlån	Ubenyttede kreditter	Garantier	Ind. nedskriv.
Lav risiko, klasse 1–3	1.930.962	82.317	300	
Middels risiko, klasse 4–7	262.052	4.060	75	
Høy risiko, klasse 8–10	103.627	1.084	95	
Misligholdt eller tapsutsatt, klasse 11–12	2.424			140
Ikke klassifisert*	3.262		38.206	
Totalt	2.302.327	87.461	38.676	140

* Garantier i EBK er utenfor bankens risikoklassifiseringssystem, garantiene er godt sikrede boliglån innenfor 60 % belåningsgrad.

Bedriftsmarkedet

2017

	Brutto utlån	Ubenyttede kreditter	Garantier	Ind. nedskriv.
Lav risiko, klasse 1–3	607.951	61.297	2.898	
Middels risiko, klasse 4–7	357.538	59.011	10.543	
Høy risiko, klasse 8–10	98.667	12.674	4.222	
Misligholdt eller tapsutsatt, klasse 11–12	11.797	983	577	1.838
Ikke klassifisert	2	-	-	
Totalt	1.075.955	133.965	18.240	1.838

2016

	Brutto utlån	Ubenyttede kreditter	Garantier	Ind. nedskriv.
Lav risiko, klasse 1–3	600.250	85.437	1.981	
Middels risiko, klasse 4–7	267.738	24.006	6.781	
Høy risiko, klasse 8–10	101.275	7.950	4.450	
Misligholdt eller tapsutsatt, klasse 11–12	9.187	528	479	1.410
Ikke klassifisert	193	173		
Totalt	978.643	118.094	13.691	1.410

Alle lån i EBK ligger innenfor 60 % av forsvarlig verdigrunnlag, altså i godt sikrede boliglån. Restrisiko knyttet til lån formidlet til EBK er etter bankens vurdering begrenset. Bankens utlån gjennom EBK gjelder i all vesentlighet nye lån eller refinansiering, og disse har i all vesentlighet ikke vært bokført på bankens balanse.

Siden lån formidlet til EBK utelukkende er godt sikrede lån, forventer banken lav misligholdssannsynlighet samt at volumet på lån som tas tilbake til egen balanse ikke vil være vesentlig for bankens likviditet. Forutsatt 1 % mislighold i porteføljen, vil dette utgjøre 9,8 mill. kroner.

Likviditetsrisikoen knyttet til lån formidlet til EBK er etter bankens vurdering begrenset.

Spesifikasjon av utlånsporteføljen, mislighold og tap på utlån

	2017 Beløp	%	2016 Beløp	%
Jordbruk, skogbruk, fiske	612.537	17,7 %	540.983	16,6 %
Industriproduksjon	43.885	1,3 %	21.292	0,7 %
Bygg og anlegg	58.164	1,7 %	52.532	1,6 %
Varehandel	59.889	1,7 %	72.332	2,2 %
Transport, lagring	37.468	1,1 %	40.210	1,2 %
Finans, eiendom, tjenester	205.584	5,9 %	200.448	6,1 %
Sosial og privat tjenesteyting	58.428	1,7 %	49.679	1,5 %
Offentlig forvaltning	-	0,0 %	1.166	0,0 %
Sum næring	1.075.955	31,0 %	978.643	30,0 %
Personkunder	2.410.538	69,5 %	2.302.327	70,5 %
Brutto utlån	3.486.493		3.280.970	
Individuelle nedskrivninger	-1.938	-0,1 %	-1.550	0,0 %
Gruppenedskrivninger	-16.432	-0,5 %	-15.762	-0,5 %
Netto utlån til kunder	3.468.122	100,0 %	3.263.658	100,0 %
Utlån formidlet via Eika Boligkreditt (EBK)	975.515		776.359	
Totale utlån inkl. porteføljen i EBK	4.443.637		4.040.017	

Se note 20 vedrørende utlån hos Eika Boligkreditt.

Mislighold

Misligholdte lån	2017	2016	2015	2014	2013
Misligholdte lån i alt	18.181	5.518	18.100	23.137	26.086
Individuelle nedskrivninger	-1.738	-140	-200	-603	-563
Netto misligholdte lån i alt	16.443	5.378	17.900	22.534	25.523

Mislighold refererer seg til kunder som ikke har betalt termin på utlån innen 90 dager etter forfall, eller når overtrekk på rammekreditt ikke er inndekket som avtalt etter 90 dager etter at overtrekket fant sted.

Fordeling av misligholdte lån	2017	2016	2015
Personmarked	15.435	5.518	3.818
Næringssektor fordelt:			
Jordbruk, skogbruk, fiske			10.129
Industriproduksjon	107		
Bygg og anlegg	15		873
Varehandel	2.522		
Transport, lagring			2.568
Finans, eiendom, tjenester			712
Sosial og privat tjenesteyting	102		
Misligholdte lån i alt	18.181	5.518	18.100

Tapsutsatte lån	2017	2016	2015	2014	2013
Øvrige tapsutsatte lån i alt	1.557	5.354	5.199	2.373	
Individuelle nedskrivninger	-200	-1.406	-925	-300	
Netto øvrige tapsutsatte lån i alt	1.357	3.948	4.274	2.073	-

Fordeling av øvrige tapsutsatte lån	2017	2016	2015
--	-------------	-------------	-------------

Næringssektor fordelt:

Varehandel		2.634	2.367
Transport, lagring		1.466	1.397
Sosial og privat tjenesteyting	1.557	1.254	1.435
Tapsutsatte lån i alt	1.557	5.354	5.199

Individuelle nedskrivninger på utlån	2017	2016
Individuelle nedskrivninger 01.01.	1.550	1.125
Periodens konstaterte tap, hvor det tidligere er foretatt individuell nedskrivning	-312	-243
Økte individuelle nedskrivninger i perioden	1.045	175
Nye individuelle nedskrivninger i perioden	256	658
Tilbakeføring av individuelle nedskrivninger i perioden	-601	-165
Individuelle nedskrivninger 31.12.	1.938	1.550

Individuelle nedskrivninger på utlån – fordelt på person/næring	2017	2016
--	-------------	-------------

Personmarked	100	140
---------------------	------------	------------

Næringssektor fordelt:

Jordbruk, skogbruk, fiske		
Industriproduksjon	93	
Bygg og anlegg	15	
Varehandel	1.445	720
Transport, lagring		315
Finans, eiendom, tjenester	85	
Sosial og privat tjenesteyting	200	375
Offentlig forvaltning		
Individuelle nedskrivninger på utlån i alt	1.938	1.550

Nedskrivninger på grupper av utlån	2017	2016
Nedskrivninger på grupper av utlån 01.01.	15.762	15.326
Periodens nedskrivninger på grupper av utlån	670	436
Nedskrivninger på grupper av utlån 31.12.	16.432	15.762

Aldersfordeling på forfalte, men ikke nedskrevne utlån 31.12.

2017	0 – 30 dg	31 – 90 dg	91 – 180 dg	180 - 360 dg	Over 360 dg	Sum forfalte utlån
Personmarked	120.127	8.633	3.232	6.760	-	138.752
Bedriftsmarked	7.023	-	102	-	-	7.125
Sum	127.150	8.633	3.334	6.760	-	145.877

2016	0 – 30 dg	31 – 90 dg	91 – 180 dg	180 - 360 dg	Over 360 dg	Sum forfalte utlån
Personmarked	37.472	5.383	1.646	11	312	44.824
Bedriftsmarked	205	1.136				1.341
Sum	37.677	6.519	1.646	11	312	46.165

Resultatførte renter på lån som er nedskrevet.

Renter på lån som er nedskrevet er for 2017 resultatført med kr 308 tusen.

Tapskostnader utlån/garantier	2017	2016
Periodens endring i individuelle nedskrivninger på utlån	388	426
Periodens endring i individuelle nedskrivninger på garantier		
Periodens endring i gruppeavsetninger	670	435
Periodens konstaterte tap, hvor det tidligere er foretatt individuelle nedskrivninger	312	243
Periodens konstaterte tap, hvor det tidligere ikke er foretatt individuelle nedskrivninger	25	86
Periodens inngang på tidligere perioders konstaterte tap	-836	-290
Periodens tapskostnader	559	900

Nedskrivning for tap på utlån og fordringer på kredittinstitusjoner

Banken har ingen nedskrivninger for tap på utlån og fordringer på kredittinstitusjoner verken i 2017 eller i 2016.

Konsentrasjonsrisiko

Banken er i liten grad eksponert mot store næringskunder.

Banken har per 31.12.2017 ingen store næringskunder, dvs. der kundens samlede grupperte engasjement er større enn 10 % av bankens ansvarlige kapital. Eksponeringen mot bankens kunder er ellers godt spredt geografisk, hensyn tatt til bankens markedsandel. For å sikre diversifisering er det gitt rammer for eksponering i bransjer og per kunde.

Utlån fordelt geografisk	2017	%	2016	%
	Beløp		Beløp	
Primærdistrikt	2.412.383	69,2 %	2.306.261	70,3 %
Sekundærdistrikt	254.960	7,3 %	224.490	6,8 %
Tertiærdistrikt	819.149	23,5 %	750.218	22,9 %
Brutto utlån	3.486.492	100,0 %	3.280.970	100,0 %

Utlån til virkelig verdi

Bankens utlån kan hovedsakelig ikke omsettes i et aktivt marked. Bankens risikopåslag på utlånene endres kun ved større endringer i markedsforholdene. Slike utlån anses i hovedsak å ha flytende rentebetingelser. Bankens kredittpåslag for disse utlån er ikke endret ved årets slutt. Samme margin ville bli lagt til grunn for nye utlån på balansedagen. Balanseført verdi av lån med flytende rentebetingelser ansees derfor som beste estimat på virkelig verdi.

Banken har ingen utestående utlån med fast rente.

NOTE 3 – Ansvarlig kapital og Kapitaldekning

Den ansvarlige kapitalen består av ren kjernekapital, annen kjernekapital (hybridkapital/fondsobligasjoner) og tilleggskapital (ansvarlig lånekapital). Kravet til ren kjernekapitaldekning er at den ansvarlige kapital skal minst utgjøre 12,0 % av et nærmere definert beregningsgrunnlag, inklusiv bufferkrav. I tillegg til dette må pilar-2 tillegget dekkes med ren kjernekapital. Tilsvarende er minstekravene til kjernekapitaldekning 13,5 % og kapitaldekning 15,5 %. Da banken kun er kapitalisert med ren kjernekapital vil det være kravet til ansvarlig kapital på 15,5 % med tillegg av pilar-2 kravet som er gjeldende minimumsnivå. Banken har pr d.d. ikke mottatt Finanstilsynets vurdering av pilar-2 tillegget (SREP)

Bokført verdi av eiendelspostene og omregnet verdi av poster utenom balansen tilordnes en eksponeringskategori og gis en risikovekt etter den antatte kredittrisiko de representerer.

Kapitaldekningen ble rapportert iht. Basel III/CRD IV.

Kapitaldekning

	2017	2016
Sparebankens fond	546.208	506.197
Gavefond	3.400	3.400
Sum egenkapital	549.608	509.597
Fradrag for ansvarlig kapital i finansiell sektor	-14.671	-12.277
Sum ren kjernekapital	534.937	497.320
Sum kjernekapital	534.937	497.320
Netto ansvarlig kapital	534.937	497.320
	2017	2016
Eksponeringskategori (beregningsgrunnlag etter risikovekt)		
Lokal regional myndighet	22.055	14.179
Institusjoner	9.060	33.834
Foretak	467.889	446.460
Pantsikkerhet eiendom	1.288.824	1.171.877
Forfalte engasjementer	17.105	5.417
Høyrisiko-engasjementer	217	-
Obligasjoner med fortrinnsrett	18.673	18.653
Fordring på institusjoner og foretak med kortsiktig rating	14.108	23.511
Andeler i verdipapirfond	17.033	14.907
Egenkapitalposisjoner	55.957	55.534
Øvrige engasjementer	206.214	179.383
Sum beregningsgrunnlag for kredittrisiko	2.117.135	1.963.754
Beregningsgrunnlag for operasjonell risiko	204.452	196.041
Sum beregningsgrunnlag	2.321.587	2.159.795
Kapitaldekning i %	23,04 %	23,03 %
Kjernekapitaldekning	23,04 %	23,03 %
Ren kjernekapitaldekning i %	23,04 %	23,03 %

NOTE 4 – Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at selskapet ikke klarer å innfri sine forpliktelser ved forfall uten at det oppstår store kostnader i form av dyr refinansiering eller behov for realisering av eiendeler. Bankens eksponering for likviditetsrisiko er hovedsakelig knyttet til finansiering i kapitalmarkedet og tap av innskudd.

Styring av likviditetsrisiko skjer gjennom fastsettelse av rammer for finansieringsstruktur, krav til spredning på instrumenter, markeder og løpetider, samt etablering av beredskapsfasiliteter.

Restløpetid for hovedpostene i balansen

Bankens innskuddskunder kan i praksis på kort varsel disponere sin innskuddskapital. Derimot vil bankens lånekunder ønske langsiktig finansiering og kredittrammer. I tabellen under er trukkede kasse-/driftskreditter tatt med under kolonne 0–1 mnd. på linjen for utlån til kunder.

Banken har i praksis ansvaret for en betydelig likviditetsrisiko og forsøker bevisst å redusere likviditetsrisikoen på kort og lang sikt. Banken har deponert likvide verdipapirer for 151 millioner kroner i Norges Bank. Låneverdi for bankens deponerte verdipapirer i Norges Bank er 145 millioner kroner.

Trekkrettigheter, obligasjons- og sertifikatlån i finansmarkedet er nødvendige kapitalkilder for å fylle likviditetsgapet mellom utlån og normale kundeinnskudd. Det er også avtalt lån via store norske kredittinstitusjoner.

Banken har 307 millioner i innskudd som har løpende bindingstid på 32 dager.

Banken tilstreber en innskuddsdekning på minimum 78 %.

Innskuddsdekningen utgjør ved årets utgang 90,3 % mot 93,1 % året før.

Innskuddsdekningen er noe redusert i løpet av 2017, men likviditetssituasjonen vurderes som god.

Restnedbetalingstid på eiendels- og gjeldsposter

EIENDELER

	< 1 mnd.	1–3 mnd.	3–12 mnd.	1–5 år	Over 5 år	U.løpetid	Sum
Kont./fordr.sentralbanker						65.291	65.291
Utl./fordr. til kredittinst.				4.500		70.729	75.229
Utlån til kunder	306.660	29.039	128.400	647.329	2.356.694		3.468.122
Obligasjoner/sertifik.	-	56.405	61.074	230.665			348.144
Aksjer						109.363	109.363
Øvrige eiendeler						38.274	38.274
Sum eiendeler	306.660	85.444	189.474	882.494	2.356.694	283.657	4.104.423

GJELD OG EGENKAPITAL

	< 1 mnd.	1–3 mnd.	3–12 mnd.	1–5 år	Over 5 år	U.løpetid	Sum
Gjeld til kredittinst.		-	50.000	100.000		5.339	155.339
Innskudd fra kunder		306.753				2.842.855	3.149.608
Obligasjongjeld		-	49.996	149.947		-	199.943
Øvrig gjeld						49.926	49.926
Egenkapital						549.608	549.608
Sum gjeld og egenkapital	-	306.753	99.996	249.947	-	3.447.727	4.104.423

Banken har utarbeidet et eget dokument for likviditetspolicy. I dette dokumentet er det satt opp rammer for bl.a. LCR, likviditetsindikator 1 og 2 og innskuddsdekning m.m. Enkelte rammer som for eksempel likviditetsindikator 1 og innskuddsdekning, blir rapportert til styret hver måned, mens andre rammer blir rapportert til styret hvert kvartal.

Banken har også en egen modell for stresstesting av likviditet. Denne modellen tar for seg tre scenarier hvor banken ut fra visse forutsetninger kan beregne hvordan likviditetsbehovet blir frem i tid.

Likviditetsindikator 1 (over 1 år) var 110,5 % pr. 31.12.2017, mens likviditetsindikator 2 (over 1 måned) var 113,3 %. Banken hadde LCR på 144 og NSFR på 145 pr. 31.12.2017.

NOTE 5 – RENTERISIKO

Banken er eksponert for renterisiko knyttet til tap av rentenetto. Ulik rentebinding og referanserenter på utlån og innlån gir utslag på rentenetto i banken. Renterisiko reduseres ved at innlån og utlån i høy grad tilpasses samme rentebetingelser. Bankens styre har fastsatt maksimumsrammer for bankens renterisiko. Ettersom bankens innlån fra kunder og utlån til kunder løper til flytende rente, er det ingen reell risiko på denne aktiviteten. Det er ingen utlån til fast rente eller fastrenteinnskudd pr 31.12.2017. Alle rentepapirer har flytende rente, og bankens renterisiko knyttet til rentepapirer er derfor begrenset. Styret har utarbeidet rammer for renterisiko på rentebærende papirer. Det foretas en løpende kontroll av at virksomheten holdes innenfor disse rammer.

Renterisiko oppstår som følge av at bankens utlåns- og innlånsvirksomhet ikke har sammenfallende rentebinding. Dette betyr at når markedsrenten endrer seg, kan banken først forta renteendringer på sine balanseposter med utgangspunkt i regelverk og avtaler. En endring i markedsrenten vil derfor bety økning eller reduksjon av netto renteinntekter i resultatregnskapet.

Avtalt/sannsynlig tidspunkt for endring av rentebetingelser for hovedposter i balansen

Ingen beholdning er bundet over 3 måneder og renteforfallene fordeles seg i den 3 måneders perioden.

Netto renterisiko knyttet til utlånsvirksomheten er lav. En renteendring på 1 % vil gi en årlig effekt på resultatregnskapet på 0,5 millioner kroner. Bankens renterisiko vurderes samlet som lav, og er godt innenfor fastsatte rammer.

Tid fram til renteregulering for bankens eiendeler og forpliktelser fremgår av tabellen.

Renteendringstidspunkt for eiendels- og gjeldsposter

EIENDELER

	< 1 mnd.	1–3 mnd.	3–12 mnd.	1–5 år	Over 5 år	U.binding	Sum
Kont./fordr.sentralbanker						65.291	65.291
Utl./fordr. til kredittinst.						75.229	75.229
Utlån til kunder		3.468.122				-	3.468.122
Obligasjoner/sertifik.	41.106	307.038	-			-	348.144
Aksjer						109.363	109.363
Øvrige eiendeler						38.274	38.274
Sum eiendeler	41.106	3.775.160	-	-	-	288.157	4.104.423

GJELD OG EGENKAPITAL

	< 1 mnd.	1–3 mnd.	3–12 mnd.	1–5 år	Over 5 år	U.binding	Sum
Gjeld til kredittinst.	50.000	100.000	-	-		5.339	155.339
Innskudd fra kunder		3.149.608				-	3.149.608
Obligasjonsgjeld	49.996	149.947	-	-		-	199.943
Øvrig gjeld						49.926	49.926
Egenkapital						549.608	549.608
Sum gjeld og egenkapital	99.996	3.399.555	-	-	-	604.872	4.104.423

NOTE 6 – MARKEDSRISIKO

Markedsrisiko er risikoen for tap og gevinst forårsaket av endringer i markedsparametere som rente, valutakurser, aksje- eller råvarepriser. Markedsrisiko som banken står overfor er hovedsakelig renterisiko og inkluderer potensielle svingninger i verdien av fastrenteinstrumenter eller finansielle instrumenter knyttet til en markedsbenchmark (NIBOR flytende pengemarkedsrente) som følge av endringer i markedsrenter, og i fremtidige kontantstrømmer for finansielle instrumenter til flytende rente. Priserisiko kommer av endringer i markedspriser, enten forårsaket spesifikke faktorer knyttet til et individuelt finansielt instrument eller utsteder, eller faktorer som påvirker alle instrumenter handlet i et marked. Dette kan for eksempel omhandle endringer i priser eller volatilitet på aksjer, aksjeindekser eller råvarer. Rentepapirer, aksjederivater og råvaderivater er eksponert for denne risikoen.

Det vesentligste av markedsrisiko relaterer seg til verdipapirmarkedet representert ved egne verdipapir-beholdninger. Hovedtyngden av bankens portefølje er plassert i likvide obligasjoner med begrenset risiko for store fall i markedsverdi. Obligasjonsporteføljen er forvaltet av Eika Kapitalforvaltning AS som har spesialkompetanse innen området. Forvaltningen er underlagt rapporterings- og posisjonsrammer fastlagt av styrene i selskapene. Rammene skal begrense risikoen, og disse rammene gjennomgås minst én gang i året.

Bankens samlede markedsrisiko vurderes basert på stressscenarier utarbeidet i tråd med anbefalinger fra Finanstilsynet og Baselkomiteen.

Banken har ingen inngåtte derivatavtaler pr 31.12.2017.

Aksjer i tilknyttede selskaper, konsernselskaper og strategiske plasseringer er ikke en del av priserisikoen på aksjer, men inngår i strategisk risiko og eierrisiko.

Banken har ingen vesentlig valutaeksponering per 31. desember 2017.

Sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer

Det er etablert interne retningslinjer for obligasjoner, og i forhold til disse skal det vektlegges god spredning på utstedere, det er bestemt en maksimum eksponering pr. utsteder og det skal investeres i likvide obligasjoner. De fleste obligasjoner er regulert i forhold til 3 mnd. NIBOR, og følgelig blir renterisikoen lav. Det skal videre kun investeres i obligasjoner med lav til middels kredittrisiko, med hovedvekt på de med lav risiko. Følgelig er mesteparten av bankens obligasjoner obligasjoner med fortrinnsrett og obligasjoner i finansinstitusjoner.

SERTIFIKATER OG OBLIGASJONER	Nominell verdi	Anskaffelses kost	Bokført verdi	Markeds- verdi
Utstedt av det offentlige				
Stater og statsgaranterte				
Ikke børsnoterte	10.000	10.049	10.049	10.069
Lokale og regionale myndigheter				
Børsnoterte	53.000	53.112	53.094	53.199
Ikke børsnoterte	43.400	43.399	43.399	43.406
Sum utstedt av det offentlige	106.400	106.560	106.542	106.674
Utstedt av andre				
Stater og statsgaranterte				
Ikke børsnoterte	10.000	10.154	10.075	10.075
Institusjoner				
Ikke børsnoterte	45.000	45.068	45.035	45.176
Obligasjoner med fortrinnsrett				
Børsnoterte	144.000	144.852	144.387	144.777
Ikke børsnoterte	42.000	42.105	42.105	42.261
Sum utstedt av andre	241.000	242.178	241.602	242.289
Sum sertifikater og obligasjoner	347.400	348.738	348.144	348.963

Børsnoterte obligasjoner og sertifikater inkluderer ikke verdipapirer notert på ABM.

Beregningen av virkelig verdi bygger på børskurs og/eller forvalters observerte markedsverdier, og alle papirer er i NOK.

Den gjennomsnittlige effektive renten på obligasjonsbeholdningen på rapporteringstidspunktet er 1,47 % og fremkommer som avkastning gjennom året fordelt på gjennomsnittlig beholdning.

Aksjer, andeler og andre verdipapirer med variabel avkastning

Omløp	Org.nr	Navn	Antall aksjer	Anskaffelses- kost	Bokført verdi	Markeds- verdi
Børsnotert						
	920.237.126	Atea ASA	610	475	70	70
Sum børsnotert				475	70	70
Ikke børsnotert						
	998.845.467	NBNP2 AS	6.787	173	34	34
Sum ikke børsnotert				173	34	34
Sum omløpsaksjer				648	104	104
Anlegg						
			Antall aksjer	Anskaffelses- kost	Bokført verdi	Markeds- verdi
Børsnotert						
	937.885.822	Høland og Setskog Sparebank	4.600	506	364	483
Sum børsnoterte				506	364	483
Ikke børsnotert						
	979.319.568	Eika Gruppen AS	329.826	13.359	13.359	40.404
	990.029.032	North Bridge Nordic Property	6.787	213	111	111
	937.896.581	Hjelmeland Sparebank	16.800	1.848	1.668	1.668
	916.148.690	Spama AS	200	20	20	20
	979.391.285	Eiendomskreditt AS	7.764	794	794	1.015
	932.672.065	Sparebankenes Eiendomsmegler AS	600	197	197	197
	950.819.510	Normeka AS	1.200	320	320	320
	977.223.415	Rakkestad Flyplass AS	10	100	50	50
	979.932.790	Opplevelsessenteret Østfoldbadet AS	40	10	1	1
	984.753.551	Navet Næringshage AS	63	63	63	63
	937.894.805	Kvinesdal Sparebank	14.973	1.497	1.363	1.363
	885.621.252	Eika Boligkreditt	10.937.426	45.611	45.611	45.823
	913.851.080	BANKID Norge AS	95	150	150	150
		SDC A/S	4.042	1.803	1.803	1.997
Sum ikke børsnoterte				65.985	65.509	93.181
Sum anleggsaksjer				66.491	65.873	93.664
Rente og aksjefond						
			Antall aksjer	Anskaffelses- kost	Bokført verdi	Markeds- verdi
Ikke børsnotert						
	983.783.880	Eika Egenkapitalbevis	6.592	995	995	1.383
	983.231.411	Eika Sparebank	17.944	18.439	18.353	18.353
	985.187.649	Eika Pengemarked	17.649	18.311	18.255	18.255
	912.370.275	Eika Kreditt	5.188	5.352	5.783	5.783
Sum rente og aksjefond				43.097	43.386	43.773
Sum verdipapirer med variabel avkastning				110.177	109.363	137.541

Beregningen av virkelig verdi bygger på børskurs og/eller forvalters observerte markedsverdier, og alle papirer er i NOK.

Banken har andeler i pengemarkedsfondet Eika Sparebank og Eika Pengemarked og i Obligasjonsfondet Eika Kreditt. Finanstilsynet har presisert at andeler i verdipapirfond skal klassifiseres som aksjer og andeler og at avkastningen skal klassifiseres som inntekter fra aksjer og andeler og ikke renteinntekter.

Endringer i 2017	Anleggsaksjer
Inngående balanse	62.933
Tilgang 2017	3.684
Avgang 2017	-744
Nedskrivning	-
Utgående balanse	65.873

Netto verdiendring og gevinst/-tap på verdipapirer som er omløpsmidler og valuta

Netto gevinst/-tap på valuta og verdipapirer	2017	2016
Kursgevinst ved omsetning av obligasjoner	254	50
Kurstap ved omsetning av obligasjoner	-428	-1.480
Kursregulering obligasjoner	377	2.347
Netto gevinst/-tap obligasjoner	204	917
Kursregulering aksjer og andeler	487	523
Netto gevinst/-tap aksjer og andeler	487	523
Kurstap-/gevinst+ fra finansielle derivater og valuta	1.098	757
Sum netto gevinst/-tap på valuta og verdipapirer	1.789	2.197

NOTE 7 – ANDRE RENTEKOSTNADER

	2017	2016
Andre rentekostnader	1	-
Avgift til Sikringsfondet	2.188	2.110
Sum andre rentekostnader	2.189	2.110

Lov om sikringsordninger for banker og offentlig administrasjon mv. av finansinstitusjoner pålegger alle banker å være medlem av Bankenes Sikringsfond.

Fondet plikter å dekke tap inntil kr 2 millioner som en innskyter har i en bank som er medlem av Bankenes Sikringsfond. Med innskudd menes enhver kredittsaldo i banken i henhold til konto som lyder på navn, samt forpliktelser etter innskuddsbevis til navngitt person.

Innbetaling til Bankenes Sikringsfond er beregnet på bakgrunn av et gjennomsnitt av innskudd og beregningsgrunnlaget for kapitaldekning ved utløpet av tredje og fjerde kvartal i kalenderåret før innbetalingsåret samt første og andre kvartal i innbetalingsåret. I tillegg benyttes kjernekapitaldekning ved foregående årsskifte.

I henhold til regelverket med virkning fra 1.januar 2013 skal det kreves inn sikringsfondsavgift årlig uavhengig av sikringsfondets størrelse.

Ny lov om innskuddsgaranti og krisehåndtering er til behandling i Finanskomiteen, og innstillingen skal etter planen behandles i Stortinget 6. mars 2018

Avgift for 2018 er beregnet til 2,3 millioner kroner.

NOTE 8 – PROVISJONSINNTEKTER OG PROVISJONSKOSTNADER

Provisjonsinntekter	2017	2016
Garantiprovisjon	326	284
Betalingsformidling	10.830	10.624
Verdipapirforvaltning og -omsetning	2.193	1.431
Provisjon Eika Boligkreditt	5.935	4.151
Provisjon ved salg av forsikringstjenester	4.845	4.288
Andre provisjons- og gebyrinntekter	2.183	2.403
Sum provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	26.312	23.181

Provisjonskostnader	2017	2016
Transaksjonsavgifter og lignende	3.210	3.514
Betalingsformidling, interbankgebyrer	184	214
Andre provisjonskostnader	120	116
Sum provisjonskostnader og kostnader fra banktjenester	3.514	3.844

NOTE 9 – PENSJON

Tjenestepensjonsordning (OTP)

Banken har en innskuddsbasert pensjonsavtale for alle ansatte som dekker kravene til obligatorisk tjenestepensjon (OTP). Ordningen innebærer ingen forpliktelse for banken utover en andel av lønn som hvert år må innbetales. Årets premie kostnadsføres løpende over driften. I 2016 er den kollektive ytelsespensjonsordningen avviklet.

Avtalefestet pensjon (AFP)

Banken har pr. 31.12.2017 ingen pensjonsforpliktelse knyttet til pensjonister som har gått av etter gammel ordning. AFP-premie til ny ordning kostnadsføres løpende over driften.

Driftspensjon

Banken har inngått førtidspensjonsavtale for banksjef, med fratredelse ved fylte 62 år. Avtalen sikrer banksjef en pensjon på 70% av lønn fra fylte 62 år og livsvarig. Banken har også en løpende pensjonsforpliktelse vedr. tidligere banksjef.

Banken har benyttet IAS 19 fra 01.01.2015. Det innebærer at pensjonsforpliktelsen reguleres for endringer i estimatavvik direkte mot egenkapitalen, og ikke mot pensjonskostnader i bankens resultat.

Økonomiske forutsetninger	2017	2016
Diskonteringsrente	2,30 %	2,10 %
Forventet årlig avkastning på pensjonsmidlene	0,00 %	0,00 %
Forventet årlig lønnsregulering	2,50 %	2,25 %
Inflasjon	1,50 %	1,50 %
Forventet årlig regulering av grunnbeløpet	2,25 %	2,00 %
Forventet årlig pensjonsregulering	1,50 %	1,50 %
Arbeidsgiveravgift og finansskatt	19,10 %	19,10 %

	2017	2016
Pensjonsavtale banksjef		
Nåverdien av påløpte pensjonsforpliktelser	-1.774	-1.116
Arbeidsgiveravgift og finansskatt	-339	-213
Påløpte pensjonsforpliktelser	-2.113	-1.329
Pensjonsavtale tidligere banksjef		
Nåverdien av påløpte pensjonsforpliktelser	-5.111	-5.864
Arbeidsgiveravgift og finansskatt	-976	-1.120
Påløpte pensjonsforpliktelser	-6.087	-6.984
Netto underfinansierte avtaler	-8.200	-8.313
Årets pensjonskostnad		
Kostnadsført kollektiv pensjonsordning		-2.888
Kostnadsført innskuddsbasert ordning (OTP)	1.544	650
Kostnadsført AFP	344	310
Kostnadsført individuelle pensjonsavtaler	795	2.415
Sum pensjonskostnad	2.683	487

Pensjonsmidler

Ved verdsettelse av pensjonsmidlene, som inkluderer ordinært pensjonspremiefond, premiereserve, andel av tilleggsavsetninger og kursreserve, benyttes estimert verdi ved regnskapsavslutningen. Denne estimerte verdi korrigeres hvert år i samsvar med oppgave fra livsforsikringsselskapet over pensjonsmidlenes flytteverdi.

Pensjonsforpliktelser

Ved måling av nåverdien av påløpte pensjonsforpliktelser benyttes estimert forpliktelse ved regnskapsavslutningen. Estimert påløpt pensjonsforpliktelse korrigeres hvert år i samsvar med aktuarberegnet oppgave fra livsforsikringsselskapet. Forutsetningene er endret fra foregående år når det gjelder avkastning, diskonteringsrente, årlig lønnsvekst, regulering av pensjoner under utbetaling og forventet G-regulering. Endringene er i samsvar med IAS 19.

NOTE 10 – LØNNS- OG ADMINISTRASJONSKOSTNADER

	2017	2016
Lønn til ansatte	17.258	17.432
Honorar til styre og tillitsmenn	369	329
Pensjoner	2.683	487
Arbeidsgiveravgift og finansskatt	3.911	2.865
Øvrige personalkostnader	983	1.101
Eksterne tjenester	2.213	2.889
Kurs, velferd, utdanning	242	297
Kontorrekvisita, blanketter, trykksaker	989	619
Telefon, porto og frakt	862	881
Reklame, annonser, markedsføring	2.512	2.158
Diett, reiseutgifter, godtgjørelser	346	365
EDB-kostnader	13.044	12.516
Sum Lønn og generelle administrasjonskostnader	45.414	41.936
Antall ansatte pr 31.12.	33,0	33,0
Antall årsverk pr 31.12.	32,0	32,0
Gjennomsnittlig antall årsverk i året	32,0	31,8

NOTE 11 – LÅN OG YTELSER

	Lønn og honorarer	Pensjonsordning	Annen godtgjørelse	Sum	Lån	EBK
Ledende ansatte						
Adm.banksjef	1.201	916	186	2.303	1.715	-
Sum ledende ansatte	1.201	916	186	2.303	1.715	-
Styre						
Styrets leder	64			64	4.656	4.254
Styrets nestleder	76			76	2.236	-
Styremedlem	-			-	10.038	-
Styremedlem	-			-	2.820	-
Styremedlem	59			59	2.480	-
Styremedlem, vara	2			2		
Styremedlem, vara	-			-		
Styreleder (tidligere)	92			92		
Styremedlem (tidligere)	59			59		
Samlede ytelser og lån til styret	352	-	-	352	22.230	4.254
Generalforsamling						
Generalforsamlingens leder	11			11	-	
Øvrige medlemmer av generalforsamlingen	30			30	34.371	3.555
Samlede ytelser og lån til generalforsamling	41	-	-	41	34.371	3.555

Lån til ansatte er gitt etter særskilte regler vedtatt av styret, og ytes til subsidiert rente. Beregnet rentesubsidiering, er differansen mellom lånerenten og myndighetenes normrente. Differansen, kr. 432.312 for 2017, er grunnlag for fordelsbeskatning av ansatte. Beløpet er ikke ført som kostnad, men reduserer bankens renteinntekter tilsvarende. Lån til adm. banksjef følger generelle vilkår for øvrige ansatte.

Lånene er gitt til en rente som settes til 60 % av laveste utlånsrente ihht. bankens gjeldende prisliste. Lånene er sikret med pant innenfor 80 % av verdi. Gjennomsnittlig løpetid er ca. 15 år. Lån, garantier og sikkerhetsstillelser til tillitsvalgte er gitt etter samme vilkår som for bankens øvrige kunder, og er sikret i henhold til bestemmelsene for slike lån og garantier. Banken hadde i 2017 ingen transaksjoner med nærstående parter utover overnevnte transaksjoner. Banken benytter ikke aksjeverdibaserte godtgjørelser til ansatte eller tillitsvalgte.

OTP – Obligatorisk tjenestepensjon er pliktig. Banken har pensjonsordning som tilfredsstiller kravene. Det er gjort avtale med adm. banksjef om gjensidig oppsigelsesfrist på 6 måneder. Utover dette er det ikke avtalt noen form for opphørsvederlag eller lignende, verken til adm. banksjef eller til styrets leder. Adm. banksjef er ikke med i bankens bonusordning.

Adm. banksjef har avtale om fratredelse ved fylte 62 år. Se også note 9.

NOTE 12 – VARIGE DRIFTSMIDLER

	Immater. Eiendeler	Fast eiendom	Inventar/ maskiner	Sum
Kostpris 01.01.2017	6.316	43.086	17.652	67.054
Tilgang	-	547	695	1.242
Kostpris 31.12.2017	6.316	43.633	18.347	68.296
Akkumulerte avskrivninger 01.01.2017	6.316	21.207	15.194	42.717
Ordinære avskrivninger		861	993	1.854
Akkumulerte avskrivninger 31.12.2017	6.316	22.068	16.187	44.571
Bokført verdi 31.12.2017	-	21.565	2.160	23.725

Fast eiendom	Eiendomstype	Herav utleid		Balanseført
		Areal m ²	areale m ²	verdi 31.12
Bankgården, Ørje	Bankbygg	900	-	4.884
Seksjoner i Skaun borettslag, Rakkestad	Kontorseksjoner/boliger	800	357	8.460
Bankgården, Aremark	Kontorbygg	900	443	3.050
Andel Sentrumsgården, Ørje	Kontor/forretning	620	620	3.534
Hytte	Fritidsbolig			31
Tomter	Tomt			1.606
Sum				21.565

Samlet utgjorde husleieinntekter for 2017 kr 1.119.880

Leieavtaler

Marker Sparebank leier følgende lokaler til sin bankdrift:

Kommune	Leieavtalens utløp	Årlig leie (hele kroner)
Rømskog	Løpende, 12 mnd oppsigelse	65.210
Moss	01.09.2019, med mulighet for forlengelse	477.536

NOTE 13 – ANDRE DRIFTSKOSTNADER

	2017	2016
Andre driftskostnader		
Driftskostnader faste eiendommer	2.622	2.574
Leie av lokaler	754	1.011
Maskiner, inventar og transportmidler	266	862
Revisjonshonorar	348	414
Forsikringer	275	288
Eksterne tjenester utenom ordinær forretningsdrift	140	270
Andre ordinære tap	46	53
Andre driftskostnader	5.008	4.843
Sum andre driftskostnader	9.460	10.315

Spesifikasjon av revisjonshonorar:

Lovpålagt revisjon	265	331
Attestasjon	52	52
Skatterådgivning	31	31
Sum revisjonshonorar inkl. mva	348	414

NOTE 14 – SKATT

Skattekostnaden består av:

Betalbar skatt: 25 % av skattemessig resultat.
For mye eller for lite avsatt betalbar skatt ved fjorårets ligning.

Utsatt skatt/utsatt skattefordel: Knyttet til periodisering av skatt på inntekts- og kostnadsposter hvor den regnskapsmessige periodiseringen avviker fra den skattemessige.

Formuesskatt.

Andre skattebegrep:

Resultatforskjeller mellom regnskapsmessige og skattemessige resultat deles i:
– Permanente forskjeller: Ikke fradragsberettigede kostnader, skattefrie inntekter.

- Midlertidige forskjeller: Forskjeller mellom regnskaps og skattemessige periodiseringer som skal reverseres i senere perioder fordi det er det samme beløp som samlet skal komme til fradrag eller som skal inntektsføres over tid.

	2017	2016
Beregning av betalbar skatt		
Resultat før skattekostnad	56.765	59.071
Permanente forskjeller	-5.686	-11.728
Endring midlertidige forskjeller	-1.834	-442
Skattepliktig inntekt, grunnlag betalbar skatt	49.246	46.901
Betalbar skatt på årets resultat, 25 %	12.312	11.725

Skattekostnad	2017	2016
Betalbar inntektsskatt for året	12.312	11.725
Endring utsatt skatt	458	110
For mye/lite avsatt skatt tidligere år	-30	-70
Formuesskatt	996	927
Endring i utsatt skatt ført mot EK	5	193
Sum skattekostnad	13.741	12.885

Betalbar skatt fremkommer som følger:

Formuesskatt	996	927
Inntektsskatt	12.312	11.725
Sum betalbar skatt	13.308	12.652

Oversikt over midlertidige forskjeller	Endring	2017	2016
Varige driftsmidler	138	-2.397	-2.536
Over- / underfinansiert pensjonsforpliktelse	113	-8.200	-8.313
Gevinst og tapskonto	57	-227	-284
Obligasjoner og andre verdipapirer	377	-594	-971
Avsetninger	1.148	-2.226	-3.374
Grunnlag utsatt skatt+ / utsatt skattefordel-	1.833	-13.644	-15.477
Beregnet utsatt skattefordel (-) / utsatt skatt (+)	458	-3.411	-3.869
Endring i skattesats	-		
Sum bokført utsatt skattefordel	458	-3.411	-3.869

Avstemming fra nominell til faktisk skattesats	2017
25% skatt av resultat før skatt	14.191
25% skatt av permanente forskjeller	-1.421
For mye/lite avsatt skatt tidligere år	-30
Formuesskatt	996
Endring utsatt skatt ført mot EK	5
Skattekostnad i henhold til resultatregnskap	13.741

NOTE 15 – KONTANTER OG INNSKUDD I NORGES BANK

	2017	2016
Kontanter og fordringer på sentralbanker		
Kontanter i norske kroner	8.850	9.519
Kontanter i utenlandske valutasorter	740	550
Innskudd i Norges Bank	55.701	55.543
Sum kontanter og fordringer på sentralbanker	65.291	65.612

Kjøp av valuta for videresalg til kunder gjøres via avtaler med andre norske finansinstitusjoner og Norsk Kontanthåndtering.

Marker Sparebank har ansvaret for kursrisiko, bokføring og rapportering av utenlandsk valuta.

NOTE 16 – GJELD TIL KREDITTINSTITUSJONER OG INNSKUDD FRA KUNDER

Gjeld og gjennomsnittlig rente 31.12.	2017		2016	
	Beløp	%	Beløp	%
Gjeld til kredittinstitusjoner				
Uten avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist	331		335	
Med avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist	155.008		105.008	
Sum gjeld til kredittinstitusjoner	155.339	1,53 %	105.342	1,67 %
Innskudd fra og gjeld til kunder				
Uten avtalt løpetid	2.709.876		2.745.449	
Med avtalt løpetid	439.732		307.844	
Sum innskudd fra og gjeld til kunder	3.149.608	0,95 %	3.053.294	0,96 %

Rentene er rapportert som gjennomsnittlig rentekostnad for hhv. 2017 og 2016.

Banken har 3 lån hos KFS på 50 mill. kroner som forfaller 29.10.2018, 17.09.2020 og 11.05.2021. Disse lånene løper med 3 måneders flytende rente.

Innskudd fra kunder	Beløp	%	Beløp	%
Lønnstakere og lignende	2.400.408	76,2 %	2.307.781	75,6 %
Næringssektor fordelt:				
Jordbruk, skogbruk, fiske	85.676	2,7 %	74.638	2,4 %
Industriproduksjon	50.512	1,6 %	66.312	2,2 %
Bygg og anlegg	55.350	1,8 %	45.207	1,5 %
Varehandel	24.408	0,8 %	24.800	0,8 %
Transport, lagring	34.901	1,1 %	45.934	1,5 %
Finans, eiendom, forretningsmessige tjenester	92.998	3,0 %	118.799	3,9 %
Sosial og privat tjenesteyting	146.352	4,6 %	150.122	4,9 %
Offentlig forvaltning	259.004	8,2 %	219.702	7,2 %
Sum innskudd	3.149.608	100,00 %	3.053.294	100,00 %
Innskudd	2017		2016	
	Beløp	%	Beløp	%
Utlån fordelt geografisk				
Primærdistrikt	2.398.399	76,1 %	2.350.563	77,0 %
Sekundærdistrikt	144.852	4,6 %	137.147	4,5 %
Tertiærdistrikt	606.356	19,3 %	565.584	18,5 %
Sum innskudd	3.149.608	100,00 %	3.053.294	100,00 %

NOTE 17 – GJELD OPPTATT VED UTSTEDELSE AV OBLIGASJONER

Utestående pr 31.12.2017	Låneopptak	Siste forfall	Pålydende	Bokført Verdi	Amortisering	Nominell rente
Obligasjonslån						
NO0010758808	10.03.2016	10.04.2018	50.000	49.996	Bullet	3M Nibor + 1,15 %
NO0010779317	23.11.2016	23.05.2019	50.000	49.987	Bullet	3M Nibor + 0,78 %
NO0010779333	25.11.2016	25.05.2020	50.000	49.977	Bullet	3M Nibor + 0,96 %
NO0010771736	09.09.2016	09.09.2019	50.000	49.983	Bullet	3M Nibor + 0,77 %
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer			200.000	199.943		

NOTE 18 – SPESIFIKASJON AV ANNEN GJELD

	2017	2016
Annen gjeld		
Bankremitter	825	650
Betalingsformidling	1.496	1.705
Skyldige offentlige avgifter	96	98
Betalbar skatt	13.308	12.652
Skattetrekk	856	907
Leverandørgjeld	1.613	678
Annen gjeld ellers	15.731	15.407
Sum annen gjeld	33.925	32.096

NOTE 19 – EGENKAPITAL

	Innskutt egenkapital	Spb. fond	Gavefond	Utjevn.fond	Egenkapital
Egenkapital 01.01.2017	-	506.197	3.400	-	509.597
Utbetalte gaver					-
Endring i estimatavvik pensjoner direkte mot egenkapitalen		-14			-14
Årsoppgjørdisposisjoner		40.025			40.025
Egenkapital 31.12.2017	-	546.208	3.400	-	549.608

	2017	2016
Overført til gaver	3.000	3.000
Overført til Sparebankens fond	40.025	43.186
Sum	43.025	46.186

NOTE 20 – GARANTIANSVAR

	2017	2016
Garantiansvar		
Betalingsgarantier	8.708	8.266
Kontraktsgarantier	7.333	3.246
Andre garantier	2.573	2.650
Samlet garantiansvar ovenfor kunder	18.614	14.162
Garanti ovenfor Eika Boligkreditt	33.217	38.205
Sum garantiansvar	51.832	52.367

Banken stiller garanti for lån som våre kunder har i Eika Boligkreditt (EBK). EBK har som kriteriet at lånet er innenfor 60 % av panteobjektet. Bankens kunder har pr 31.12.17 lån for 976 mill. kroner hos EBK.

Garantibeløpet overfor EBK er todelt:

Tapsgaranti: Er ihht. garantiavtalen begrenset til 1 % av den til enhver tid samlede låneportefølje i Eika Boligkreditt.

Saksgaranti: Gjelder for hele lånebeløpet i perioden fra banken anmoder om utbetaling til lånets pantesikkerhet har oppnådd rettsvern og bankens depotavdeling har kontrollert dokumentasjonen.

EBK har ytterligere rett til å motregne eventuelle tap i bankens provisjon for kundebehandling i en periode på inntil 3 år.

	2017	2016
Garantier til Eika Boligkreditt AS		
Total andel av garantiramme		
Saksgaranti	23.462	30.442
Tapsgaranti	9.755	7.764
Samlet garantiansvar ovenfor Eika Boligkreditt AS	33.217	38.205

Banken har en likviditetsforpliktelse mot EBK. EBK har i sin risikostrategi krav om at overskuddslikviditeten minst skal dekke 75 % av likviditetsbehovet de nærmeste 12 måneder. I tillegg skal EBK's overskuddslikviditet være minst 6 % av innlånsvolumet. Likviditetsforpliktelsen er inngått i en Avtale om kjøp av OMF (Note Purchase agreement). Forpliktelsen om kjøp av OMF fra EBK utløses kun hvis markedssituasjonen er slik at

EBK ikke kan finansiere likviditetsbehovet i OMF-markedet, og derfor må utstede obligasjoner direkte til eierbankene.

Pr. 31.12.2017 var likviditetsforpliktelsen til EBK beregnet til 0.

Banken har også en avtale med EBK om kapitalstøtte. Kapitalstøtten inntreffer hvis EBK har behov for ansvarlig kapital for å nå sitt kapitalmål. EBK har ikke offentliggjort evt. emisjonsbeløp for 2018.

	2017		2016	
Garantier fordelt geografisk	Beløp	%	Beløp	%
Primærdistrikt	49.964	96,4 %	50.370	96,2 %
Sekundærdistrikt	422	0,8 %	422	0,8 %
Tertiærdistrikt	1.446	2,8 %	1.574	3,0 %
Sum garantier	51.832	100,00 %	52.367	100,00 %

NOTE 21 – NØKKELTALL

TABELL**Nøkkeltall er annualisert der annet ikke er spesifisert****2017****2016****Resultat**

Kostnader i % av inntekter justert for VP	53,6 %	53,9 %
Kostnadsvekst siste 12 mnd	5,0 %	0,5 %
Egenkapitalavkastning*	8,1 %	9,5 %
Andre inntekter i % av totale inntekter (eskl. VP)	22,6 %	20,3 %
Innskuddsmargin	-0,04 %	0,11 %
Utlånsmargin	2,45 %	2,39 %
Netto rentemargin	2,05 %	2,10 %
Resultat etter skatt i % av FVK	1,07 %	1,22 %

Innskudd og Utlån

Andel av utlån til BM av totale utlån på balansen	30,9 %	29,8 %
Andel lån overført til EBK – kun PM	28,8 %	25,2 %
Innskuddsdekning	90,3 %	93,1 %

** EK-avkastning etter beregnet skatt – Annualisert***Nøkkeltall er annualisert der annet ikke er spesifisert****2017****2016****Soliditet**

Ren kjernekapitaldekning	23,04 %	23,03 %
Kjernekapitaldekning	23,04 %	23,03 %
Kapitaldekning	23,04 %	23,03 %
Leverage ratio	12,67 %	12,38 %

Likviditet

LCR	144	183
NSFR	145	138
Likviditetsindikator 1	110,5	112,6
Likviditetsindikator 2	113,3	114,8

RSM Norge AS

Gravane 20
4610 Kristiansand S
NO 982 316 588 MVA

T: +47 38 07 07 00

F: +47 23 11 42 01

www.rsmnorge.no

Til generalforsamlingen i Marker Sparebank

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Marker Sparebanks årsregnskap som viser et overskudd på kr 43 025 000. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2017, resultatregnskap og kontantstrømsoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avlagt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av bankens finansielle stilling per 31. desember 2017, og av dens resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av banken slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Styret og administrerende banksjef (ledelsen) er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av informasjon i årsrapporten, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik internkontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til bankens evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avviklet.

THE POWER OF BEING UNDERSTOOD

AUDIT | TAX | CONSULTING

RSM Norge AS is a member of the RSM network and trades as RSM. RSM is the trading name used by the members of the RSM network. Each member of the RSM network is an independent accounting and consulting firm which practices in its own right. The RSM network is not itself a separate legal entity in any jurisdiction.

RSM Norge AS er medlem av / is a member of Den norske Revisorforening.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoen, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av internkontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av bankens interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om bankens evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at banken ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav*Konklusjon om årsberetningen*

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000

«Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av bankens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Arendal, 6. mars 2018
RSM Norge AS

Johan Thulin Bringsverd
Statsautorisert revisor

**MARKER
SPAREBANK**

HOVEDKONTOR

Ørje

Storgata 59
1870 Ørje
Tlf: 69 81 04 00

Filial Rakkestad

Storgata 19
1890 Rakkestad
Tlf: 69 81 04 00

Filial Moss

Dronningensgate 23
1530 Moss
Tlf: 69 81 04 00

Filial Aremark

Østkroken 3
1798 Aremark
Tlf: 69 81 04 00

Filial Rømskog

Kommunehuset
1950 Rømskog
Tlf: 69 81 04 00